

1985-12-20

Dnr 11.111-3339-75
1160-201

Delg kvitto

Enligt sändlista

Fastställande av skötselplan för Verkeåns naturreservat,
delområde 1

Genom länsstyrelsens beslut den 30 juni 1975 bildades Verkeåns naturreservat, delområde 1, vilket vann laga kraft genom regeringsbeslut den 28 april 1977. Därvid föreskrevs enligt 8 § naturvårdskungörelsen följande om vården och förvaltningen av reservatet:

1. Syftet med vården och förvaltningen är att reservatet skall skötas så att pågående markanvändning enligt kartbilaga KA bibehålles. Häremot strider dock ej att åker eller barrskog omlägges till äng. Inom områden som på kartbilaga KA redovisas som äng skall markvården syfta till att utveckla de för det östskånska backlandskapet typiska växtsamhällena. Lövskogen skall bibehållas. Det skall vara möjligt att utöka lövskogen på barrskogens bekostnad. Allmänheten skall på lämpligt sätt beredas tillträde till de delar av reservatet där den enligt allemansrätten äger fritt tillträde.
2. Skötselplan för reservatet skall upprättas genom förvaltarens försorg och underställas länsstyrelsen för godkännande.

Till naturvårdsförvaltare utsågs skogsvårdsstyrelsen. Mark under markfonden förvaltas dock av domänverket.

Länsstyrelsen uppdrog 1975 efter samråd med naturvårdsförvaltarna åt Yngve Persson att utarbeta förslag till markvårdsdel av skötselplan. Anläggningsdelen skulle utarbetas av skogsvårdsstyrelsen. Länets skötselråd har behandlat förslagen till skötselplan flera gånger. Arbetet har tagit lång tid, dels för att reservatet är stort och dels för att reservatbeslutet har en ovanlig och speciell konstruktion. 1979 utsändes planförslaget till markägare, kommuner m fl för yttrande samtidigt som informationsmöten hölls. Skötselplanen har reviderats med avseende på inkomna erinringar och på naturvårdsverkets begäran har skötselplanen kompletterats med administrativa data, reservatbestämmelser, allmän beskrivning och riktlinjer för hävd av olika markslag.

Den reviderade skötselplanen har ånyo tillställts lagfarna fastighetsägare för yttrande. Erinringar har inkommit från [REDACTED] och [REDACTED] anholder om justering av de områden som betecknas "barrskog med lövföryngring" så att de blir mindre. En sådan justering kan inte diskuteras i samband med skötselplanen utan måste först provas som undantag från reservatföreskrifterna eftersom omfattningen av områdena "barrskog med lövföryngring" fastlagts på kartbilaga KA till länsstyrelsens lagakraftvunna beslut den 30 juni 1975.

██████ har synpunkter på nedskräpning, vägunderhåll och igenväxning. Nedskräpning är inte tillåten enligt naturvårdslagen och upptas inte i en skötselplan. Vägunderhållet handhas av vägens ägare och regleras inte i reservatbeslutet och följaktligen inte heller i skötselplanen. "Lekängen" är torräng och skall enligt skötselplanen inte tillåtas växa igen. Segerros uppger sig äga fastigheten Ravlunda 29:20 men enligt uppgift från inskrivningsmyndigheten har han inte lagfart på fastigheten. Något yrkande beträffande ovannämnda fastighet har inte gjorts.

Naturvårdsförvaltningen av Verkeåns naturreservat, delområde 1 har redan bedrivits enligt denna skötselplan. För varje åtgärds genomförande har hittills särskilt medgivande från berörd markägare fått inhämtas.

Med stöd av 9 § naturvårdsförordningen fastställer länsstyrelsen bilagda skötselplan för Verkeåns naturreservat, delområde 1 jämte bilaga 6, skötselplanekartor. Naturvårdsförvaltningen och övrig skötsel av i reservatet ingående mark skall ske i enlighet med skötselplanen intill dess länsstyrelsen beslutar annat.

I ärendets handläggning har förutom undertecknade även deltagit avdelningsdirektör Seved Åkesson.

Besvär till regeringen, jordbruksdepartementet, se bilaga

Carl Ivar Höijer

Anita Olsson

Bilaga
Skötselplan för Verkeåns naturreservat
Skötselplanekartor

Kopia till
Akten
Länsantikvarien
Naturvårdsenheten

Ari

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till regeringen,

Jordbruksdepartementet

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Regeringen **måste ha fått** Er skrivelse inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan regeringen inte ta upp Ert överklagande.

- ☒ tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- ☐ tre veckor från den dag då beslutet är daterat
- ☐ två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- ☐ två månader från den dag då beslutet är daterat
- ☐

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppgi namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
Bostadsdepartementet
Budgetdepartementet
Ekonomidepartementet
Försvarsdepartementet
Handelsdepartementet
Industridepartementet
Jordbruksdepartementet
Justitiedepartementet
Kommundepartementet
Kommunikationsdepartementet
Socialdepartementet
Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sid
I Allmän beskrivning	2
1. Administrativa data	2
2. Grund för beslut om naturreservat samt föreskrifter	2
3. Beskrivning av befintliga förhållanden	6
II Plandel	7
1. Disposition och skötsel av mark och vatten	7
1.1 Övergripande mål	7
1.2 Generella riktlinjer och åtgärder	7
1.2.1 Hävd av barrskog med lövföryngring (a)	8
1.2.2 Hävd av barrskog (b)	8
1.2.3 Hävd av bokskog	8
1.2.4 Hävd av ekskog (d)	9
1.2.5 Hävd av lövblandskog (e)	9
1.2.6 Hävd av torräng (f)	10
1.2.7 Hävd av fuktäng (g)	11
1.2.8 Hävd av åker (h)	12
1.2.9 Faunavård och jakt	13
1.2.10 Fiske	13
1.2.11 Fornvård	13
1.3 Skötselområden, förklaring av metodik	14
1.3.1 Skötselområde 1-18	16
2. Anordningar för rekreation och friluftsliv	60
2.1 Övergripande mål	60
2.2 Riktlinjer och åtgärder	60
2.2.1 Tillgänglighet	60
2.2.1.1 Vägar	60
2.2.1.2 Parkeringsplatser samt anordningar i anslutning till dessa	60
2.2.2 Friluftsanordningar	62
2.2.2.1 Vandringsspår och leder	62
2.2.2.2 Övernattningsstugor	63
2.2.2.3 Tältplats	63
2.2.2.4 Eldplatser	63
2.2.2.5 Toaletter	63
2.2.2.6 Söptunnor	63
2.2.3 Renhållning	63
2.2.4 Information	63
2.2.5 Utmärkning av reservatets gräns	64
3. Revidering av skötselplan	64
4. Finansiering av naturvårdsförvaltningen	64

Bilaga 1: Beskrivning av torräng

Bilaga 2: Markägarförteckning nov -84

Bilaga 3: Skötselplan i sammanfattning *finns i*

Bilaga 4: Broschyr för Verkeån och Vitemölla strandbackar

Bilaga 5: Kartbilaga KA till länsstyrelsens beslut 1975-06-30

Bilaga 6: Skötselplanekartor

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA

Namn:	Verkeåns naturreservat, delområde 1
Riksreg nr:	75
Beslutsdatum:	1975-06-30
Län:	Kristianstads län
Kommun:	Simrishamn (1181) och Tomelilla (1160)
Registerområde:	Ravlunda och Brösarps socknar
Fastigheter:	Enligt bilagd fastighetsförteckning (reviderad 1984-11-19)
Läge:	Verkeåns naturreservat är beläget ca 35 km S Kristianstad och ca 21 km NNV Simrishamn Topografiska kartan 0234/0243 (2DNO/2ENV) Ekonomiska kartan 02357 (2D5h), 02358 (2D5i)
Areal:	1 430 ha
Markägare:	Enligt bilagd fastighetsförteckning
Naturvårdsförvaltare:	L-län. Mark under markfonden förvaltas dock av domänverket.

2. GRUND FÖR BESLUT TILL NATURRESERVAT SAMT FÖRESKRIFTER

Området är avsatt som naturreservat genom länsstyrelsens beslut 1975-06-30 med de föreskrifter som redovisas nedan. Beslutet vann laga kraft 1977-04-28 genom regeringsbeslut.

Grunden för beslutet

Reservatet omfattar områden av stor betydelse ur bio- och geovetenskaplig synpunkt såsom de östskånska hedarna på Brösarps backar, olika geologiska lokaler och Verkeån. Härvidlag kan särskilt hänvisas till reservatets betydelse som reproduktionsområde för havsöring och som häckningsplats för vissa sällsynta fågelarter samt som övervintrings- plats för flyttande fåglar. Reservatet har samtidigt stor betydelse ur social naturvårdssynpunkt genom sin unika landskapsbild och sina utmärkta möjligheter till rörligt friluftsliv.

Föreskrifter

A. Enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet

Det är förbjudet att

- ✓1. bedriva täkt av vad slag det vara må (sten, grus, sand, lera, morän, matjord, torv m m), dock att länsstyrelsen kan medge täkt för husbehov
- ✓2. utföra schaktning, fyllning eller tippning av något slag, såväl på mark som i vatten, med undantag för tippning av odlingsten på platser, som anvisats av reservatets förvaltare, eller för åtgärd i samband med anläggning som avses nedan under punkterna A 4 och A 5
3. anordna upplag av vad slag det vara må med undantag för tillfälliga sådana för jordbrukets, fruktodlingens eller skogsbrukets behov eller för bostadsändamål inom bebyggd tomtplats
4. anlägga vägar och stigar med undantag för sådana som erfordras för reservatets skötsel eller - efter länsstyrelsens medgivande - för vägar för jordbrukets, fruktodlingens eller skogsbrukets behov
5. utföra annan anläggning med undantag för anläggning som kan erfordras för reservatets skötsel eller - efter medgivande av förvaltaren - för jordbrukets eller fruktodlingens behov eller för vatten-erosionsskydd
6. utföra hägnader utöver dels erforderliga stängsel för betesdrift, skogsodling och avgränsning av bebyggd tomtplats dels ock erforderliga stängsel och vindskydd för fruktodling
7. utnyttja marken, bl a i kommersiellt hänseende, på väsentligen annat sätt än vad som sker vid tiden för detta beslut, varvid som nu pågående markanvändning räknas den användning som anges på kartbilaga KA till detta beslut (förbudet avser ej användning av åker för fruktodling och andra specialgrödor eller vice versa)
8. ändra florans sammansättning genom att införa för området nya arter (förbudet avser ej införande av nya växtslag i fältmässig odling på mark som användes som åker eller fruktodling)
9. ändra faunans sammansättning genom att införa för området nya arter
10. skogsodla på mark som på kartbilaga KA redovisas som åker, fruktodling eller äng.

Vidare är det förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd

11. vidtaga åtgärd som hindrar eller försvårar bevarandet som äng av de områden som på kartbilaga KA redovisas som äng, dock får dessa områden markberedas och under något år därefter brukas som åker, varefter ny ängsflora skall få fritt utveckla sig
12. avverka dels lövskog inom områden som på kartbilaga KA redovisas som lövskog utom genom sådana beståndsvårdande röjningar och gallringar som gynnar lövträd i beståndet dels ock lövunderbestånd eller lövunderväxt inom områden som på nyssnämnda kartbilaga utmärkts som barrskog med lövföryngring
13. skogsodla med barrskog på sådan skogbeväxt mark som avses ovan under punkt 12
14. - under iakttagande av de begränsningar för utnyttjande av vatten som föreskrives i vattenlagen - låta taga vatten från Verkeån eller dess biflöden i sådan omfattning att därigenom vattenframrinningen upphör på någon punkt i vattensystemet
15. uppföra helt ny byggnad eller avsevärt ändra byggnads yttre utseende eller färg
16. framdraga permanenta mark- eller luftledningar, dock att vattenledningar efter medgivande av förvaltaren får framdragas för bevattning för åkerbrukets eller fruktodlingens behov
17. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning - nödvändiga fridlysningstavlor, anvisningsskyltar och vägmärken undantagna.

Ovannämnda föreskrifter utgör ej hinder mot vidtagande av sådana åtgärder som bestämts i utlåtanden angående dikningsföretag eller eljest enligt vattenlagstiftningen.

B. Enligt 9 § naturvårdslagen angående förpliktelse att tåla visst intrång

Ansvariga markägare förpliktas att tåla sådant intrång enligt 9 § naturvårdslagen i form av skötselåtgärder som kan erfordras för den händelse ovan under A punkterna 11 och 12 omnämnda marker ej sköts såsom där avsetts.

C. Enligt 10 § naturvårdslagen angående vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Det är förbjudet att

1. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförlig anordning

2. gräva upp eller plocka blommor eller på annat sätt göra åverkan på växtligheten
3. tälta, ställa upp husvagn eller parkera annat än på platser som särskilt anvisats för allmänheten eller på bebyggd tomtplats
4. på störande sätt använda radio, grammfon, bandspelare e d
5. framföra moped, motordrivet fordon eller annat motordrivet transportmedel annat än på därför för allmänheten särskilt anvisade vägar eller beträda fruktodlingar om så inte kan ske på vägar och stigar som särskilt anvisats för allmänheten
6. göra åverkan på mark eller hägnader eller andra anordningar
7. göra upp eld annat än på platser som anvisats för allmänheten
8. medföra okopplad hund
9. utföra vetenskapliga eller andra undersökningar som kan störa naturmiljön, dock att länsstyrelsen äger medge sådana undersökningar.

Föreskrifterna under C gäller ej markägare eller innehavare av särskild rätt till mark vid utnyttjande av marken eller sådan rätt.

Enligt 8 § naturvårdskungörelsen föreskriver länsstyrelsen följande om värden och förvaltningen av reservatet.

1. Syftet med värden och förvaltningen är att reservatet skall skötas så att pågående markanvändning enligt kartbilaga KA bibehålles. Häremot strider dock ej att åker eller barrskog omläggs till äng. Inom områden som på kartbilaga KA redovisas som äng skall markvärden syfta till att utveckla de för det östskånska backlandsskapet typiska växtsamhällena. Lövsbogen skall bibehållas. Det skall vara möjligt att utöka lövsbogen på barrskogens bekostnad. Allmänheten skall på lämpligt sätt beredas tillträde till de delar av reservatet där den enligt allemansrätten äger fritt tillträde.
2. Skötselplan för reservatet skall upprättas genom förvaltarens försorg och underställas länsstyrelsen för godkännande.
3. Utmärkning av reservatet sker av förvaltaren enligt naturvårdsverkets anvisningar. Därvid skall reservatgränsen inom fastigheterna Ravlunda 7:1 och 8:3 särskilt kartläggas.
4. Reservatet skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med markägarna och berörda kommuner. Mark under markfonden förvaltas dock av domänverket som i lämplig omfattning kan ge skogsvårdsstyrelsen skötseluppdrag. Förvaltaren skall där så erfordras samråda med naturvårdsverket, länsstyrelsen, landsantikvarien m fl. I frågor som berör åkerbruket och fruktodlingen skall vid behov samråd ske med lantbruksnämnden.

3 BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Verkeåns naturreservat präglas till stora delar av det östskånska backlandskapets edafiska och topografiska karaktär. Den kulturella påverkan på området är sedan länge mycket betydande. De sällsynta växtsamhällena på torrängarna (främst sandstäppen) har utvecklats på den kalkrika marken med odlingslandskapet och var som mest gynnade så länge ambuleringar åkerbruk bedrevs. Brösarps norra och södra backar är idag rena betesmarker med några insprängda permanenta åkrar. Den plana botten i dalgången är idag åkermark. Fruktdodlingar finns här och var i dalgången och på sluttningarna.

Skogen inramar dalgången och torrängsbackarna. Tallskog - ibland med naturlig lövföryngring - är vanligast bland skogstyperna och därnäst kommer bokskog. Bestånd av andra ädla lövträd förekommer liksom blandbestånd av barr och löv.

Ett antal inventeringar av området har gjorts. Följande finns publicerade:

Mattiasson Göran (1971): Det östskånska backlandskapet 1. Vegetation och markanvändning på Brösarps norra backar. Meddelande nr 5 från forskargruppen för skötsel av naturreservat, Avd för ekologisk botanik, Lunds universitet.

Andersson Ewa (1971): Det östskånska backlandskapet 2. Brösarps södra backar - beskrivning och dokumentation. Meddelande nr 6 från forskargruppen för skötsel av naturreservat, Avd för ekologisk botanik, Lunds universitet.

Ljungberg Kenth, Persson Yngve (1972): Vegetationen i östra delen av Verkeåns dalgång. Meddelande nr 17 från forskargruppen för skötsel av naturreservat, Avd för ekologisk botanik, Lunds universitet.

Mattiasson Göran (1974): Sandstäpp, vegetation, dynamik och skötsel. Meddelande nr 4, årgång 2 från Avd för ekologisk botanik, Lunds universitet.

Länsstyrelsen inventerade markanvändningen 1973. Materialet finns redovisat på konceptkartor på naturvårdsenheten. Det har legat till grund för förordnandet om naturreservat och den markanvändning som fastlagts genom reservatbeslutet.

Länsstyrelsen har framställt en reservatfolder om naturreservaten utmed Verkeån - både delområde 1 och delområde 2 - och naturreservatet Vitemölla strandbackar söder om Verkeåns mynning. I foldern har både natur- och kulturförhållandena beskrivits ingående liksom tillgänglighet för friluftsliv m m. Vidare har skogsvårdsstyrelsen framställt en folder om de vandringsleder utmed Verkeån och grusåsen Jären m m som naturvårdsförvaltarna iordningsställt. Beskrivningarna upprepas inte här i skötselplanen utan biläggs densamma.

II PLANDEL

1. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Syftet med vården och förvaltningen är att reservatet skall skötas så att pågående markanvändning enligt kartbilaga KA till länsstyrelsens beslut 1975-06-30 bibehålles. Häremot strider dock ej att åker eller barrskog omläggs till äng. Inom områden som på kartbilaga KA redovisas som äng skall markvården syfta till att utveckla de för det östskånska backlandskapet typiska växtsamhällena. Lövskogen skall bibehållas. Det skall vara möjligt att utöka lövskogen på barrskogens bekostnad. Allmänheten skall på lämpligt sätt beredas tillträde till de delar av reservatet där den enligt allemansrätten äger fritt tillträde.

1.2 Generella riktlinjer och åtgärder

Enligt reservatbeslutet med tillhörande kartbilaga KA har naturreservatets markanvändning fastlagts och utgör alltså framtida målsättning. Denna skötselplan grundas på de vegetationstyper som sammanhänger med den fastlagda markanvändningen.

Vegetationstyp	Bokstavs-beteckning
Barrskog (tallskog) med lövföryngring	a
Barrskog (tall, gran lärk och ev en)	b
Bokskog	c
Ekskog	d
Lövblandskog (omfattar såväl ädellövskog som slyskog)	e
Torräng	f
Fuktäng	g
Åker och fruktodling	h

I de följande avsnitten lämnas generella riktlinjer för normal hävd av olika vegetationstyper. I de fall särskilda åtgärder eller inriktning av vården anges under skötselområdesrubriken gäller dessa anvisningar och inte de generella riktlinjerna.

I texten omnämns olika lagar. För att läsaren skall kunna återfinna dem anges här deras nummer i Svensk Författningssamling.

Naturvårdslagen SFS 1964:822

Skogsvårdslagen SFS 1979:429

Ädellövskogslagen SFS 1984:119

1.2.1 Hävd av barrskog med lövföryngring (a)

Vegetationstypen barrskog med lövföryngring betecknas med bokstaven a i denna skötselplan.

I reservatbeslutet regleras under A punkt 12 lövunderbestånd och lövunderväxt inom områden som på kartbilaga KA utmärkts som barrskog med lövföryngring.

Det är utan länsstyrelsen tillstånd förbjudet att avverka lövunderbestånd och lövunderväxt.

Barrskogen (i allmänhet tall) skötes av markägaren enligt skogliga principer genom röjningar och gallringar vid för beståndets utveckling lämpliga tidpunkter. Lövunderbestånd eller lövunderväxt skall bibehållas. Slutavverkning sker vid ur skoglig synpunkt lämplig ålder. Skogsvårdslagens bestämmelser gäller.

För att lövunderbestånd eller lövunderväxt skall få tas bort krävs alltså särskilt tillstånd av länsstyrelsen.

I reservatbeslutet under A punkt 13 regleras fortsatt skogsodling med barrträd:

det är utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att skogsodla med barrskog på sådan skogbeväxt mark som avses under punkt 12.

Återplantering med barrträd kräver alltså särskilt tillstånd av länsstyrelsen.

Skogsvårdsstyrelsen, i första hand dess uppdragsdetalj (tel 044-12 60 20) bistår markägaren med rådgivning, erforderliga ansökningar m m.

1.2.2 Hävd av barrskog (b)

Vegetationstypen barrskog betecknas med bokstaven b i denna skötselplan.

Barrskogen - bestånd av tall, gran, lärk eller eventuellt en - skötes av markägaren enligt skogliga principer genom röjningar och gallringar vid för beståndets utveckling lämpliga tidpunkter. Slutavverkning sker vid ur skoglig synpunkt lämplig ålder. Återplantering med barrträd kräver inga särskilda tillstånd. Skogsvårdslagens bestämmelser gäller.

1.2.3 Hävd av bokskog (c)

Vegetationstypen bokskog betecknas med bokstaven c i denna skötselplan.

Bokskogen sköts av markägaren enligt skogliga principer genom röjningar och gallringar vid för beståndets utveckling lämplig ålder. Slutavverkning får ske först efter särskilt tillstånd av länsstyrelsen, då reservatbeslutet under A punkt 12 föreskriver:

det är utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att avverka lövskog inom områden som på kartbilaga KA redovisas som lövskog utom genom sådana beståndsvårdande röjningar och gallringar som gynnar lövträd i beståndet.

Ädellövskogslagens bestämmelser gäller också för bokskogen (ersätter den tidigare bokskogslagen).

Skogsvårdsstyrelsen, i första hand uppdragsdetaljen, tel 044-12 60 20 bistår med rådgivning och erforderliga ansökningar m m. Ansökningarna prövas av både skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen och gemensamt beslut fattas enligt både naturvårdslagen och ädellövskogslagen.

1.2.4 Hävd av ekskog (d)

Vegetationstypen ekskog betecknas med d i denna skötselplan.

Ekskogen sköts av markägaren enligt skogliga principer genom röjningar och gallringar vid för beståndets utveckling lämplig ålder. Även slutavverkning sker vid ur skoglig synpunkt lämplig ålder. Slutavverkning får ske först efter särskilt tillstånd av länsstyrelsen, då reservatbeslutet under A punkt 12 föreskriver:

det är utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att avverka lövskog inom områden som på kartbilaga KA redovisas som lövskog utom genom sådana beståndsvårdande röjningar och gallringar som gynnar lövträd i beståndet.

Ädellövskogslagens bestämmelser gäller också för ekskogen.

Skogsvårdsstyrelsen, i första hand uppdragstetaljen, tel 044-12 60 20 bistår med rådgivning och erforderliga ansökningar m m. Ansökningarna prövas av skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen och gemensamt beslut fattas enligt både naturvårdslagen och ädellövskogslagen.

1.2.5 Hävd av lövblandskog (e)

Vegetationstypen lövblandskog, som innefattar såväl ädellövskog som slyskog, betecknas i denna skötselplan med bokstaven e.

Lövblandskogen sköts av markägaren enligt skogliga principer. I blandbestånd inom reservatet förekommer ek, bok, vårtbjörk, al, avenbok, ask och i något bestånd lind. Vid röjningar och gallringar skall de träd gynnas som har bäst förutsättningar att utvecklas och ge god avkastning.

I reservatbestämmelserna under A punkt 12 föreskrivs:

det är utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att avverka lövskog inom områden som på kartbilaga KA redovisas som lövskog utom genom sådana beståndsvårdande röjningar och gallringar som gynnar lövträd i beståndet.

Ädellövskogslagens bestämmelser kan gälla lövblandbestånd om ädla trädslag utgör 70 % av grundytan och arealen är minst 0,5 ha (3 § 1 punkt). Ädla lövträd är de inhemska trädslagen alm, ask, avenbok, bok, ek, fågelbär, lind och lönn (2 §).

Andra lövblandbestånd med mindre än 70 % ädla lövträd och t ex al och björk omfattas, förutom av ovanstående bestämmelser enligt naturvårdslagen, också av skogsvårdslagen.

Skogsvårdsstyrelsen, i första hand uppdragsdetaljen (tel 044-12 60 20) bistår med rådgivning och erforderliga ansökningar m m. Ansökningarna prövas - i de fall så krävs - av skogsvårdsstyrelsen och länsstyrelsen och gemensamt beslut fattas enligt både naturvårdslagen och ädellövskogslagen. I övriga fall prövar länsstyrelsen ansökningarna enligt reservatbestämmelserna och naturvårdslagen.

1.2.6 Hävd av torräng (f)

Vegetationstypen torräng är en sammanfattning av olika gräsdominerade växtsamhällen på torr mark. Även ljungsamhället som är den sista växtsamhällstypen i utvecklingskedjan från sandstäpp till fattig hedvegetation innefattas här i benämningen torräng. Av praktiska (geografiska) skäl har vissa områden med friskäng (fuktigare än torräng) förts samman med torräng. I andra fall har det varit mest praktiskt att föra friskängen tillsammans med fuktängen. Friskängen ligger ur fuktighetssynpunkt mellan torräng och fuktäng, artmässigt har den inslag från båda hållen. - Vegetationstypen torräng betecknas i denna skötselplan med bokstaven f.

I bilaga 1 beskrivs de olika växtsamhällstyperna som ingår i torräng och fuktäng närmare.

Torrängarna sköts i första hand genom bete med nötkreatur, hästar och får som ingår i jordbruksdriften och som markägarna ansvarar för. Betstrycket bör vara så hårt som möjligt. Det är tillåtet och lämpligt att tillfälligt odla upp torrängen under något år, varefter den lämnas att själv få växa igen. Insådd med vallgräs får inte ske. På detta sätt gynnas sandstäppsvegetationen.

Ljungen skall hindras från att utbreda sig. Det kan ske genom bränning (helst i augusti-september). Även slaghack kan användas men då bör förnan avlägsnas så att humusbildningen inte ökar eftersom denna är sur. Busk uppslag skall röjas bort.

Utvecklingen mot fattig hedvegetation fortskrider. Tecken på det är att ytorna med sandstappsvegetation blir allt mindre samtidigt som ljungen breder ut sig. Länsstyrelsen har genom skogsvårdsstyrelsen (1981) låtit göra en undersökning av markförsurningen på Brösarps norra backar. Möjligheten att jämföra med tidigare undersökningar (Mattiasson 1971) är begränsad. Undersökningen 1981 har sökt klarlägga markförhållandena genom att bestämma nivåerna för humushorisont, urlakningsskikt, anrikningsskikt, opåverkad mineraljord och förekomst av kalciumkarbonat. Bara i två profiler har kalciumkarbonat påträffats. Endast i en profil förekommer kalciumkarbonat i ytskiktet. Den markomröring som sker genom betesdjurens tramp blir otillräcklig för sandstappen om inte kalk finns i ytskiktet. Djurtrampets påverkan på ytskiktet har betydelse också för vindens möjlighet att föra bort de lätta humuspartiklarna.

I reservatbestämmelserna under A punkt 11 föreskrivs:

det är utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att vidtaga åtgärd som hindrar eller försvårar bevarandet som äng av de områden som på kartbilaga KA redovisas som äng, dock får dessa områden markberedas och under något år därefter brukas som åker, varefter ny ängsflora skall få fritt utveckla sig.

Upptagning av tillfällig åker är alltså tillåtet och som tidigare nämnts lämpligt. Den omröring i marken som djurens tramp innebär tycks idag otillräcklig. Plöjning för något års odling eller med det enda syftet att föra upp kalkhaltigt material i ytan för att gynna sandstappens initial- och optimalfas bör därför ske. Eftersom det ekonomiska utbytet av tillfälligt åkerbruk idag är ringa ingår det i allmänhet inte längre i jordbruksdriften. Naturvårdsförvaltaren kan i samråd med markägaren utföra plöjning och tillfälligt åkerbruk. De grödor som bör användas i odling är råg, bovete eller luzern.

Punkt 10 innebär förbud mot skogsodling på bl a äng.

1.2.7 Häyd av fuktäng

Vegetationstypen fuktäng innehåller förutom gräs, högvuxna örter, enstaka buskar även träd. Fuktängen beskrivs närmare i bilaga 1. Den betecknas i denna skötselplan med bokstaven g.

Fuktängen sköts av markägaren och är främst betesmark. Vissa delar får dock betecknas som impediment. Trädridan längs vattendragen består främst av klibbal. Den skall vara ganska tät med en krontäckning som inte får understiga 80 %. Träden har en viktig roll som beskuggare av vattnet i åarna, särskilt Verkeån. Laxöringen är beroende av att vattentemperaturen hålls låg och inte överstiger 12-13°C.

Alarnas rotsystem håller samman stränderna och motverkar erosion. Med hänsyn till att jordbruket vill undvika erosion är det angeläget att ingrepp i trädridan sker på sådant sätt att stubbarna fortlever och skjuter nya skott. Avverkning i trädridan skall alltså ske medan trädet är livskraftigt och bör ske i form av gallring antingen av enstaka stammar eller hela buketter.

Punkt 11 i reservatbestämmelserna gäller även fuktäng.

Det är utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att vidtaga åtgärd som hindrar eller försvårar bevarandet som äng av de områden som på kartbilaga KA redovisas som äng, dock får dessa områden markberedas och under något år därefter brukas som åker, varefter ny ängsflora skall få fritt utveckla sig.

Fuktängen får alltså inte heller odlas upp till åker. Till skillnad från torrängen utfärdas ingen rekommendation om tillfällig uppodling för fuktäng. Den skall alltså användas som bete.

Punkt 10 innebär förbud mot skogsodling på bl a äng.

1.2.8 Hävd av åker

Markanvändningen åker innefattar sedvanligt åkerbruk och fruktodling och betecknas i denna skötselplan med bokstaven h.

Åker och fruktodling sköts av markägaren. Åker får utnyttjas som fruktodling eller för specialgröda eller omvänt (jfr föreskrifterna punkt 7). Det är vidare tillåtet att införa nya växtslag i fältmässig odling på mark som användes som åker eller fruktodling (jfr föreskrifterna punkt 8). Stängsel och vindskydd för fruktodling får uppföras (jfr föreskrifterna punkt 6). Reservatföreskrifterna innebär alltså inga direkta begränsningar för att bedriva åkerbruk och fruktodling.

Nedan följer en kortfattad genomgång av de föreskrifter som särskilt bör observeras av den som bedriver jordbruk eller fruktodling.

Punkt 2 innehåller ett undantag om tippning av odlingssten (t ex potatissten eller uppplöjda stenar) som skogsvårdsstyrelsens uppdragsdetalj (tel 044-12 60 20) anvisar plats för.

Punkt 5 innebär att skogsvårdsstyrelsens uppdragsdetalj kan medge utförande av annan anläggning för jordbrukets eller fruktodlingens behov eller för vattenerosionsskydd.

Punkt 10 innebär förbud mot skogsodling på bl a mark som är åker eller fruktodling.

Punkt 14 i föreskrifterna är numera utan betydelse sedan ny vattenlag (SFS 1983:291) införts. För uttag av vatten för bevattning eller för andra åtgärder som berör vattenföringen krävs numera tillstånd enligt vattenlagen, eftersom det är uppenbart att starka allmänna intressen härigenom kan komma att skadas.

Punkt 16 innehåller ett undantag om framdragande av vattenledning (dvs permanenta markledningar) för åkerbrukets eller fruktodlingens behov efter skogsvårdsstyrelsens medgivande.

1.2.9 Faunavård och jakt

I reservatets skogsområden förekommer bl a kronhjort, älg och rådjur. På de öppna markerna, särskilt torrängarna på Brösarps norra backar förekommer vildkaniner, periodvis rikligt.

Fågellivet i reservatet är rikt. Som exempel kan nämnas att kungsfiskaren och forsärlan häckar i området. På torrängarna förekommer trädlärka och fältpiplärka.

Höst och vår passerar många flyttfåglar trakterna kring Verkeån. På vintern är området rikt på övervintrande rovfåglar. Det vore önskvärt om stödutfodring av övervintrande rovfåglar kunde ske. Samråd bör i så fall ske med skogsvårdsstyrelsens uppdragsdetalj om val av lämplig plats för utläggning av foder.

Reservatförordnandet siktar på en biotopvård som är riktig för flora och fauna. Den hävd som beskrivits ovan för de olika växtsamhällstyperna och de närmare anvisningar som redovisas under varje skötselområde avses ta hänsyn till den naturligen förekommande faunan. Vid utförande av särskilda åtgärder t ex erosionsskydd utmed vattendrag, upptagning av tillfällig åker eller annat skall förekommande fauna undersökas och åtgärden anpassas till denna.

Jakt och viltvård skall bedrivas på sådant sätt som stadgas i jaktlagstiftningen.

Enligt reservatföreskrifterna punkt 9 är det förbjudet att ändra faunans sammansättning genom att införa för området nya arter.

1.2.10 Fiske

Verkeån är en mycket god reproduktionslokal för havsöring. Länsstyrelsen har som beredskapsarbete utfört fiskevårdande arbeten genom att bygga nya fisktrappor vid Bengtemölle och Kungsmölle. Idag finns alltså inga vandringshinder före Hallamölle fränsett det fasta fisket vid Öradekaret nära Verkeåns mynning som emellertid ligger utanför detta naturreservat.

Enligt fiskeristyrelsens beslut är det förbjudet att fiska lax och öring från första oktober till sista februari. Under mars, april och september månader är minimimåttet för den fisk som får fångas i Verkeån 50 centimeter.

Fiske får bedrivas av fiskerättsinnehavare. Något fiske öppet för allmänheten finns ej.

Om skötseln av vattenområde se under skötselområde 18 (sid 59).

1.2.11 Fornvård

Inom naturreservatet finns ett antal fasta fornlämningar. Reservatföreskrifterna reglerar inte förhållandena avseende fornlämningar utan fornminneslagen gäller.

Frågor om fornlämningar handläggs av länsantikvarien. Vård av fornlämningar ombesörjs av skogsvårdsstyrelsen enligt planer som upprättas av riksantikvarieämbetets vårdsektion i Växjö inom ramen för länsstyrelsens vårdprogram (AMS-medel).

Innan förändringar i värden av fornlämningar eller omgivande mark genomförs skall samråd ske mellan länsantikvarien, naturvårdsenheten och skogsvårdsstyrelsen.

1.3 Skötselområden, förklaring av metodik

Verkeåns naturreservat har indelats i 18 skötselområden, vilka i sin tur indelats i delområden beroende på de vegetationstyper som finns på de olika skötselområdena.

Indelning och beteckning av de olika delområdena har gjorts efter följande mönster:

- A. Första siffran härrör från skötselområdet.
- B. Bokstaven beskriver vegetationstypen.
- C. Andra siffran utgör en precisering av delområdets geografiska läge enligt kartan över skötselområdena.

Ex delområde 6d 1 anger:

Skötselområde = nr 6

Vegetationstyp = ekskog (d)

Område 1 bland de i skötselområde 6 ingående ekskogslokalerna.

För vegetationstyperna har generella anvisningar redan lämnats under avsnitt 1.2.1 - 1.2.8 och bokstavsbeteckning har angetts. De är

barrskog-med lövföryngring	a
barrskog	b
bokskog	c
ekskog	d
lövblandskog	e
torräng	f
fuktäng	g
åker	h

För varje delområde återfinns underrubrikerna beskrivning, målsättning och åtgärder. Dessutom finns ibland underrubriken önskemål. Där har angetts sådana önskemål som finns från naturvårdssynpunkt, men som inte har kunnat uppfyllas vid förhandlingarna om reservatet och som reservatbeslut med karta KA alltså inte kräver. En önskan är att de kan genomföras någon gång i framtiden.

De föreslagna åtgärdernas angelägenhetsgradering är

1 = Åtgärderna bör snarast möjligt insättas

2 = Åtgärderna bör insättas inom den närmaste framtiden
(närmaste 5 åren)

3 = Åtgärderna bör insättas vid lämpligt tillfälle

Åldersangivelser på skogsbestånden förekommer ofta. 1976 får betraktas som inventeringsår.

Skötselområde 1
=====

Området indelas i 20 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	1a 1-4 (4)
Barrskog	1b 1-6 (6)
Boskog	1c 1 (1)
Lövblandskog	1e 1-3 (3)
Torräng	1f 1-2 (2)
Fuktäng	1g 1 (1)
Åker	1h 1-3 (3)

Delområdena 1a 1-4

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring, bestående av ca 15-årig granskog längs Fiskabäcken (1a 1) med ett fältskikt av fuktängstyp dominerat av rörflen och gulplister. Tallskog av varierande ålder med ek och bok i buskskiktet förekommer norr om Ådala såväl som söder och norr om Fiskabäcken (1a 2-4). Fältskiktet domineras av kruståtel med inslag av rödven och ljung.

Önskemål: Granen på delområde 1a 1 avverkas om möjligt.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt tillåtas gå upp, eventuellt kompletterad med hjälpplantering av bok eller ek.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 3 Avverkning av barrskogen på delområdena 1a 1-4

Underhållsåtgärder:

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För lövträdens utveckling ändamålsenlig röjning och gallring. Eventuell hjälpplantering med bok eller ek.

Delområdena 1b 1-6

Beskrivning: Barrskog i form av hyggen med 10-årig (1b 1) och 1-årig (1b 2) granplantering finns i sydkanten längs reservatgränsen mot Billaskogen. Fältskiktet domineras av kruståtel. Nordost denna föryngringsyta, strax söder Fiskabäcken finns ett smalt område bestående av ca 10-årig gran med inslag av enbuskar (1b 3). Fältskiktet domineras av kruståtel, fårsvingel och ljung. Söder om Ådala finns ett ca 25-årigt tallskogsparti (1b 4) med ett fältskikt som domineras av kruståtel, rödven och ljung. I skötselområdets norra ände finns dels en ca 30-årig

tall-granskog (1b 5) med svagt utvecklat fältskikt, dels en lika gammal tallskog (1b 6) med samma fältskiktstyp.

Önskemål: Omföring av barrskogen till lämplig inhemsk lövskog, t ex bok eller ek. Speciellt beträffande delområde 1b 3 bör granen ersättas med bok för att på ett naturligare sätt ansluta till omgivande lövskog.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområde 1c 1

Beskrivning: Bokskog i skötselområdets västra del i form av en ca 30-årig gallrad skog med markant förnatäcke. Fältskiktet domineras av kruståtel och harsyra, vilka indikerar hedtyp.

Målsättning: Bokskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Försiktig gallring av bokskogen där så anses nödvändigt. Instrålningen bör ej nämnvärt ändras eftersom risk för uppslag av en annan vegetation i så fall uppkommer. Bokplanter skall tillåtas utvecklas sig för att därmed främja självföryngring av bokskogen. Minst 80 % kron-täckning bör eftersträvas vid gallringen.

Delområdena 1e 1-3

Beskrivning: Lövblandskog öster om bokskogspartiet (1e 1), domineras av främst ek, bok, vårtbjörk, gran och tall. Fältskiktet domineras av kruståtel. Söder om Broröd finns en ek-hasseldominerad lövblandskog av ängstyp (1e 2) samt öster om denna en avenbokdominerad skog med inslag av ek (1e 3). Även den av ängstyp med ett fältskikt som domineras av bl a gulplister och svalört.

Målsättning: Lövblandskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

En för skogens utveckling ändamålsenlig gallring skall ske utan prioritering av något lövträdslag. Barrträden borttages. En strävan till självföryngring bör präglade skötseln liksom för bokskogen.

Delområdena 1f 1-2

Beskrivning: Torräng av friskängstyp. Består av betesmark dominerad av graminider i skötselområdets södra del vid Broröd.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar.

Delområde 1g 1

Beskrivning: Fuktäng i form av en klibbalridå längs Verkeån.

Målsättning: Behålles med så hög krontäckning som möjligt för att få hög skuggeffekt.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Tillsyn av alridån så att så hög krontäckning som möjligt erhålles (> 80 %).

Delområdena 1h 1-3

Beskrivning: Åker, dels kring Broröd och Ådala (1h 1 och 2), dels i skötselområdets nordända (1h 3).

Målsättning: Åker.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk.

OBS! Ersatt av ett undantag
för reservatsförhållanden!
(Finns i förmen!)

Skötselområde 2
=====

Området indelas i 16 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	2a 1-2 (2)
Barrskog	2b 1-3 (3)
Bokskog	2c 1-4 (4)
Torräng	2f 1-2 (2)
Fuktäng	2g 1 längs Verkeån (1)
Åker	2h 1-4 (4)

Delområdena 2a 1-2

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring, bestående av i huvudsak tallskog (ca 30-40 år) med bok i buskskiktet. Växtsamhällstypen förekommer dels längst i söder (2a 1), dels i anslutning till kraftledningsgatan (2a 2). Fältskiktet är av blåbärstyp med dominans av blåbär, kruståtel och ljung.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt tillåtas gå upp, eventuellt kompletterad med hjälpplantering av bok eller ek.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang. grad 3 Avverkning av barrskogen

Underhållsåtgärder

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För lövträdens utveckling ändamålsenliga röjningar och gallringar. Eventuell hjälpplantering med bok eller ek.

Delområdena 2b 1-3

Beskrivning: Barrskog upptar en betydande del av skötselområdet. På mitten finns det en ca 25-årig granskog med svagt utvecklat fältskikt (2b 1). I sydöstra hörnet finns ett granskogsparti (ca 30 år) med ett obefintligt fältskikt (2b 2). I anslutning till detta strax söder om åkern i norr finns en smal ridå av vårtbjörkskog. Fältskiktet domineras av rödven och ljung. Dessutom finns ett litet parti barr i norra delen av skötselområdet (2b 3).

Önskemål: Omföring av barrskogen till lämplig inhemsk lövskog. Beträffande delområde 2b 2 bör det vara ek och för delområde 2b 3 bok.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområdena 2 c 1-4

Beskrivning: Bokskog förekommer strax söder om Verkeån (2c 1-2), vid kraftledningen (2c 3) och norr om åkern i skötselområdets södra del (2c 4). Hedstypen dominerar med ett fältskikt som karaktäriseras av bl a blåbär, kruståtel och harsyra.

Målsättning: Bokskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder —

Underhållsåtgärder

Normalt bokskogsbruk. En krontäckning på minst 80 % i trädskiktet bör eftersträvas vid gallring med tanke på instrålningen och återväxten med unga bokplantor.

Delområdena 2f 1-4

Beskrivning: Torräng av friskängstyp i form av gräs dominerad betesmark finns strax söder om bokskogspartiet vid Verkeån (2f 1), strax norr om vägen som korsar skötselområdets norra del (2f 2).

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

—

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar.

Delområde 2g 1

Beskrivning: Fuktäng i form av en klibbalridå längs Verkeån.

Målsättning: Behålles med så hög krontäckning som möjligt för att få hög skuggeffekt.

Åtgärder: Engångsåtgärder

—

Underhållsåtgärder

Tillsyn av alridån så att så hög krontäckning som möjligt erhålles (80 %),

Delområdena 2h 1-4

Beskrivning: Åker förekommer i nordspetsen på ömse sidor om Verkeån (2h 1-2), längst i söder (2h 3) samt intill gården (2h 4). Norra delen av åkern i söder var tidigare torräng men har odlats upp innan reservatbeslutet vann laga kraft.

Målsättning: Åker.

Åtgärder: Engångsåtgärder —

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 3

Området indelas i 4 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	3a 1-2 (2)
Barrskog	3b 1 (1)
Lövblandskog	3e 1 (1)

Delområdena 3a 1-2

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring bestående av i huvudsak ca 30-årig tallskog (3a 1), samt 50-årig tallskog vid väg 20 norr om Brunnsvik (3a 2). Det senare med ställvis inslag av gran och ek. Buskskiktet domineras av bok och ek. Fältskiktet domineras av kruståtel och ljung samt ställvis sandstarr.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt, företrädesvis bok och ek, tillåtas gå upp. Eventuellt bör hjälpplantering av löv ske.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 3 Avverkning av barrskogen.

Underhållsåtgärder

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För lövträdens utveckling ändamålsenliga röjningar och gallringar. Eventuell hjälpplantering med bok eller ek.

Delområde 3b 1

Beskrivning: Barrskog förekommer i områdets norra del och består i huvudsak av tallskog med varierande ålder (15-30 år). Fältskiktet domineras av kruståtel med visst inslag av ljung. På beslutskartan är ett område markerat som ekskog. Det tallplanterades innan beslutet vann laga kraft.

Önskemål: Omföring av barrskogen till lövskog, bok eller ek i första hand.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområde 3e 1

Beskrivning: Längs Brunsviksbäcken utgörs skogen av en Ädellövskog med dominans av ek, bok och hassel samt utmed bäcken klibbal. Fältskiktet är av hedtyp med rikt inslag av harsyra, vitsippa, kruståtel m fl.. På beslutskartan är skogen markerad som ekskog.

Målsättning: Ädellövskog med dominans av ek och bok.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Gallring av ädellövskogen med prioritering av ek och bok. Närmast bäcken bör dock med hänsyn tagen till grundvattenförhållandena klibbal få utvecklas.

Skötselområde 4 =====

Området indelas i 17 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	4a 1-3 (3)
Barrskog	4b 1-3 (3)
Boskog	4c 1 (1)
Ekskog	4d 1 (1)
Lövblandskog	4e 1 (1)
Torräng	4f 1-2 (2)
Fuktäng	4g 1-2 (2)
Åker	4h 1-4 (4)

Delområdena 4a 1-3

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring förekommer i skötselområdets norra delar, såväl söder som norr om den väg som korsar området. Norr om vägen dominerar ca 30-50-årig tallskog (4a 3) med inslag av bok och ek, medan söder därom tallskog av något yngre datum (ca 25 år) med inslag av lärk dominerar trädskiktet (4a 2). Ställvis är lärk det dominerande trädslaget med ek som inslag. Fältskiktet uppvisar till skillnad från föregående vegetationsskikt betydligt större enhetlighet med ~~kl~~ dominans av kruståtel med inslag av bl a rödven och ljung. I västra delen av 4a 1 och i mellersta delen av 4a 3 har gjorts kalavverkning varefter plantering av vårtbjörk skett.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt, företrädesvis bok och ek, tillåtas gå upp. Eventuellt bör hjälpplantering av löv ske. På delområde 4a 3 får även hjälpplantering med lärk ske.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 3 Avverkning av barrskogen.

Underhållsåtgärder

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För lövträdens utveckling ändamålsenliga röjningar och gallringar. Eventuell hjälpplantering med bok eller ek, även lärk på delområde 4a 3.

Delområdena 4b 1-3

Beskrivning: Barrskog förekommer dels som gles tallskog (ca 15 år) i östra delen av skötselområdet (4b 1), dels som tall-granskog (ca 30 år) i norra delen (4b 2). Fältskiktet är svagt på det sistnämnda området och domineras

kraftigt av ljung på det förstnämnda. Söder om Verkeån finns på större delen av 4b 3 ett kalhygge planterat med tall (ca 3 år). Buskskiktet domineras av ek och bok medan fältskiktet karaktäriseras av gräs, främst kruståtel och rödven. I västra delen finns en ca 25-årig tallskog med ett fältskikt som har kvar lite av hyggesvegetationen (kruståtel, rödven och ljung). I buskskiktet förekommer enstaka bokar.

Önskemål: Omföring av barrskogen till öppen mark eller lövskog med bok eller ek i första hand. I delområde 4b 1 är det med tanke på den låga krontäckningen inte önskvärt med barr utan området bör överföras till öppen mark, där ljungbränning kan ske vid behov och med efterföljande bete.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområde 4c 1

Beskrivning: Bokskog finns strax söder om Verkeån. Hedstypen dominerar med ett fältskikt som karaktäriseras av bl a blåbär, kruståtel och harsyra.

Målsättning: Bokskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt bokskogsbruk.

Delområde 4d 1

Beskrivning: Ekskog av ängstyp vid Fiskabäckens tillflöde i Verkeån med ett fältskikt dominerat av harsyra, vitsippa, buskstjärnblomma, gulplister m fl örter.

Målsättning: Ekskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel så att självföryngringen tryggas. Gallring där så anses nödvändigt samt hjälpplantering i befintliga luckor.

Delområde 4e 1

Beskrivning: Lövblandskog finns i områdets östra hörn i anslutning till Verkeån med dominans i trädskiktet från Verkeån räknat av klibbal, ek och avenbok. Fältskiktet är av ängstyp med rikligt inslag av örter såsom svalört, vitsippa, kirskaål m fl på de av avenbok och klibbal dominerade lokalerna, medan det ekdominerade partiet är en igenväxande betesmark med rödven och fårsvingel m fl gräs.

Målsättning: Lövblandskog

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Gallring med prioritering av avenbok, ek och klibbal.

Delområdena 4f 1-2

Beskrivning: Torräng av friskängstyp (4f 1) i anslutning till den tidigare beskrivna ekskogen. Det är en f d åker under igenväxning med vårtbjörk och enbuskar. Fältskiktet domineras av gräs såsom rödven och fårsvingel samt ljung. I skötselområdets norra spets finns en ljunghed (4f 2). Den är under igenväxning med tall och vårtbjörk. Fältskiktet domineras av ljung, ängshavre, fårsvingel samt äkta johannesört m fl örter.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Buskröjning vid behov. Bete. På 4f 2 bör ljunghed bränning utnyttjas vid behov, lämpligen under augusti månad.

Delområdena 4g 1-2

Beskrivning: I nordöstra hörnet finns en av klibbal igenväxande lokal (4g 1). Fältskiktet domineras av tuvtåtel och veketåg. Längs Verkeån finns en fuktäng i form av en klibbalridå (4g 2).

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp på 4g 1. Fuktäng med sluten trädridå på 4g 2.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Bortröjning av klibbaluppslagen

Ang.grad 1 på 4g 1

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar samt manuell buskröjning vid behov på 4g 1. Tillsyn av alridån så att så hög krontäckning som möjligt erhålles (> 80 %) på 4g 2.

Delområdena 4h 1-4

Beskrivning: Åker utgör ett markant inslag längs Verkeån (4h 1-3) samt på ett ställe i områdets norra del (4h 4). Det senare var vid beslutsdatum för reservatet torräng, men har före det datum då beslutet vann laga kraft odlats upp till åker.

Önskemål: Åker 4h 4 bör få valla igen för att på nytt bli torräng.

Målsättning: Åker.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk.

Skötselområde 5

Området indelas i 33 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	5a 1 (1)
Barrskog	5b 1-10 (10)
Bokskog	5c 1-5 (5)
Ekskog	5d 1 (1)
Lövblandskog	5e 1-5 (5)
Torräng	5f 1-4 (4)
Fuktäng	5g 1-3 (3)
Åker	5h 1-4 (4)

Delområde 5a 1

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring förekommer mycket sparsamt. Endast vid vägen mot Bertilstorp (vid Stödekull) finns en tallskog (ca 50 år) med inslag av bok. Fältskiktet består mestadels av rödven och hallon.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt, bok, tillåtas gå upp. Eventuellt bör hjälpplantering ske.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 3 Avverkning av barrskogen

Underhållsåtgärder

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För bokens utveckling ändamålsenliga röjningar och gallringar. Eventuell hjälpplantering.

Delområdena 5b 1-10

Beskrivning: Barrskog förekommer ganska rikligt i skötselområdets västra delar, speciellt på höjderna mellan de ifrån nordväst kommande bäckarna. Ca 30-årig (10 års varians) tallskog är den dominerande skogstypen med ställvis inblandning av gran. Fältskiktet är oftast svagt utvecklat med kruståtel som karaktärsväxt. Delområde 5b 9 är i reservatbeslutet klassat som torräng och skall överföras till det.

Önskemål: Omföring av barrskogen till öppen mark eller lövskog med i första hand bok eller ek. Delområdena 5b 5-6 bör ersättas med öppen mark med hänsyn till läget som två "uddar" på område 5f 4.

Målsättning: Öppen betesmark på 5b 9, i övrigt barrskog där önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Röjning av talluppslag på 5b 9. Ang.grad 1

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av 5b 9 med nötkreatur och/eller hästar. Röjning av eventuella busk uppslag. För övriga delområden skötsel av barrskogen enligt skogliga principer.

Delområde 5c 1-5

Beskrivning: Bokskog förekommer framförallt i anslutning till bäckarna i skötselområdet (5c 1-4). Aldern är varierande från ungskog i behov av gallring (i söder) till det i närmaste mogen bokskog. Fältskiktet varierar beroende på närheten till respektive bäck. Ängstypen dominerar helt naturligt närmast bäckarna med gulplister, sårläka, vitsippa, svalört, ramslök m fl, medan en övergång till hedstypen blir allt tydligare ju längre och ju högre ifrån bäckarna man kommer. Här dominerar fältskiktet av krus-tåtel och harsyra. Boklövsförnan är som regel ganska riklig. Vid Glimmebodagården finns en mindre bokskog av hedstyp (5c 5). En del vårtbjörk ingår i trädskiktet. Fältskiktet är gräsdominerat, rödven och fårsvingel.

Målsättning: Bokskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normal bokskogsskötsel

Delområde 5d 1

Beskrivning: Ekskog i sydöstra delen av skötselområdet. Fältskiktet domineras av kruståtel.

Målsättning: Ekskog.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Gallring och röjning där så är nödvändigt.

Delområdena 5e 1-5

Beskrivning: Lövblandskog finns på ett par ställen i skötselområdets västkant (5e 1-2). Trädskiktet domineras av vårtbjörk och ek med inblandning av hassel, gran och tall. Fältskiktet varierar något beroende på fuktighetsgradienten. Tuvståtel dominerar på de öppnare (igenväxande) fuktigare lokalerna medan kruståtel och ängshavre övertar karaktärsrollen på de torrare lokalerna. Även lundgröe intar en icke oväsentlig del i fältskiktet. Norr om Glimmebodagården kantas bäcken av en ask- klibbalskog (5e 3) med ett fältskikt som domineras av humleblomster, vårlök, svalört m fl örter. Vid skötselområdets västgräns finns två kalhyggen (5e 4-5) planterade med vårtbjörk. Fältskiktet är hittills mycket svagt utvecklat, men torde gå mot ett kruståteldominerat växtsamhälle. De är i reservatbeslutet tallskog med lövunderväxt resp. barrskog. - En frivillig övergång till lövskog har skett.

Målsättning: Lövblandskog

Åtgärder: Engångsåtgärder -

Underhållsåtgärder

Gallring med prioritering av ek, vårtbjörk, al och ask.

Delområdena 5f 1-4

Beskrivning: Torräng förekommer i skötselområdets nordöstra spets i form av borstståtelhed omväxlande med ljungshed (5f 1). Etablerade ljunginitialer på borstståtelheden tyder på att övergång till ren ljungshed riskeras. Delvis domineras delområdet av rödven, knylhavre, gullusern och hundäxing. Sydöstra spetsen av delområdet är barrskog på beslutskartan, men är numera överförd till torräng. Delområde 5f 2 domineras av rödven, knylhavre, gullusern och hundäxing utom i den södra delen som helt domineras av ljungsamhället samt ett fåtal gräs såsom rödven, borstståtel och rödsvingel. Gräsinslaget är helt beroende på i vilken igenväxningsfas ljungsamhället befinner sig. Vårtbjörk och tall m fl trädslag tenderar att kolonisera och därmed bidra till samhällets förbuskning. Barrskogsområdet 5b 9 skall omföras till torräng. Ljungshed med rödven, borstståtel och rödsvingel finns också på delområde 5f 3 och 5f 4. Östra delen av 5f 3 betas. Trädskiktet är väl tätt i östra kanten.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 1 Busk uppslag bortröjes.

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Konstgödsling bör undvikas. Ljungbränning bör

ske vid behov, lämpligen under augusti månad, för att därmed hejda ljungens utbredning på bekostnad av de övriga öppna samhällstyperna. Trädskiktet i östra delen av 5f 3 bör gallras i takt med att betestrycket ökar.

Delområdena 5g 1-3

Beskrivning: Fuktäng i form av gräsdominerad betesmark finns mellan vägen mot Bertilstorp och Verkeån (5g 1), norr om åkrarna på Bosarp 1:2 (5g 2) samt söder om Glimmebodagården (5g 3). Ask förekommer på sistnämnda lokalen.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp med tät alridå längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang. grad 1 Busk uppslag på de öppna områdena bortröjes

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Konstgödsling bör undvikas. Klibbalrådån längs Verkeån på 5g 1 skall tillses så att högsta möjliga krontäckning erhålles (> 80 %).

Delområdena 5h 1-4

Beskrivning: Åker förekommer i områdets södra del (5h 1), längs västra gränsen (5h 2-3) samt söder om Glimmebodagården (5h 4).

Målsättning: Åker.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk.

Skötselområde 6

Området indelas i 26 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	6a 1-3 (3)
Barrskog	6b 1-9 (9)
Bokskog	6c 1-4 (4)
Ekskog	6d 1-3 (3)
Lövblandskog	6e 1 (1)
Torräng	6f 1 (1)
Fuktäng	6g 1-2 (2)
Åker	6h 1-3 (3)

Delområdena 6a 1-3

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring förekommer dels norr om Brösarp 12:13 (6a 1-2), dels i nordvästra hörnet i anslutning till den väg som korsar skötselområdet i NO-SV riktning (6a 3). De förstnämnda områdena utgörs av gran i åldern 3-15 år (6a 1) respektive tallskog med inslag av ek och gran (6a 2). Fältskiktet domineras av kruståtel och ljung. Delområde 6a 3 består av en gran- lärkplantering (ca 15 år) med inslag av bok och ek. Fältskiktet är mer av ängstyp med dominans av gulplister, buskstjärnblomma, lundgröe och kruståtel.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt tillåtas gå upp, med prioritering av bok och ek.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 3 Avverkning av barrskogen

Underhållsåtgärder

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För lövträdens utveckling ändamålsenliga röjningar och gallringar. Eventuell hjälpplantering med bok och ek.

Delområdena 6b 1-9

Beskrivning: Barrskog utgör en stor del av växtsamhällssammansättningen. Gran dominerar väster om Brunsviksbäcken (6b 1 och 6b 3) medan tall dominerar öster om bäcken (6b 4). På delområde 6b 4 finns en grustäkt. En del mindre lärkplanteringar förekommer dessutom (6b 2 och 6b 5-6). Granskogen består med få undantag av ca 30-åriga planteringar med ett fältskikt som bitvis är svagt utvecklat, men med klar dominans av kruståtel. Undantaget är ett

mindre område (6b 3) strax söder om den NO-SV gående vägen vilket domineras av en ca 3-årig granplantering med ett fältskikt som karaktäriseras av gräsen rödven, fårsvingel samt av ljunng. I söder vid Tockabjär (6b 2), i väster vid Verkeån (6b 8) och i öster vid väg 20 (6b 5-6) finns lärkplanteringar (10-20 år) varav 6b 5 är en nyplantering. I anslutning till sistnämnda lokal finns dessutom en med lärken jämgammal granplantering (6b 7). Fältskiktet domineras här av kruståtel och rödven. I skötselområdets norra del finns 6b 9 bestående av uppslag med tall och vårtbjörk. Fältskiktet är av torrängstyp dominerat av rödven, rölleka och bergssyra. 6b 9 är nu mark för Tomelilla kommuns vattentäkt.

Önskemål: Omföring till öppen mark eller lövskog med bok eller ek i första hand. Delområde 6b 9 bör med tanke på den obetydliga skogsbeväxningen överföras till torräng och betas. Med tanke på de närliggande lövskogslokalerna bör 6b 3 och 8 överföras till lövskog.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas. Grustäkten på delområde 6b 4 skall efter avslutad verksamhet efterbehandlas och bör sedan planteras med ek.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Efterbehandling av grustäkten och plantering med ek. Ang. grad 3.

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområde 6c 1-4

Beskrivning: Bokskog förekommer av varierande ålder med viss övervikt åt äldre bokskog (> 50 år) huvudsakligen av hedtyp vid gränsen till Brösarp 9:23 (6c 2) och vid Tockabjär (6c 1). Fältskiktet domineras av kruståtel, lundgröe och harsyra. Lövförnan utgör dessutom ett betydelsefullt inslag. Undantag är de bokskogspartier som finns i direkt anknytning till Brunnsviksbäcken (6c 4) samt mindre delar av det i västra hörnet belägna bokskogsbältet (6c 3). Västra kanten av sistnämnda område är domänreservat. Inslag av ek och lind förekommer.

Målsättning: Bokskog med inslag av ek och lind där dessa trädslag förekommer idag. Äldre träd bör bevaras inom domänreservatet.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Gallring där så anses nödvändigt, med strävan efter självföryngring.

Delområdena 6d 1-3

Beskrivning: Ekskog i huvudsak av yngre datum förekommer dels i skötselområdets västra hörn (6d 1) där bok ingår som ett betydelsefullt inslag, dels i södra hörnet (6d 3) där rödek dominerar trädsiktet med inslag av ek och tall. Ekskog av äldre årgång (> 50 år) finns på en lokal strax söder om den NO-SV gående vägen (6d 2). Gran ingår här i busksiktet. Fältsiktet representerar såväl ängstypen med dominans av gulplister, blåsippa m fl, som hedtypen dominerad av kruståtel och ljung, samt övergångar mellan hed- och ängsserien med rikt inslag av buskstjärnblomma i kombination med kruståtel. Inslaget av gran i busksiktet bekräftar ytterligare den övergång från ängstyp till hedtyp som håller på att ske.

Målsättning: Ekskog

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Delområde 6d 1-2 skötes så att självföryngringen tryggas. Gallring där så anses nödvändigt samt hjälpplantering i befintliga luckor. Delområde 6d 3 som till stor del består av rödek bör gallras och skötas efter skogliga principer. De på vissa ställen förekommande barrträdsplantorna borttages utan undantag i alla delområdena.

Delområde 6e 1

Beskrivning: Lövblandskog i norra delen av skötselområdet i anslutning till Brunsviksbäcken. Den domineras av ek och avenbok med hassel i busksiktet. Fältsiktet är av ängstyp med inslag av gulplister och vitsippa.

Målsättning: Lövblandskog

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Gallring med prioritering av ek och avenbok.

Delområde 6f 1

Beskrivning: Torräng av ruderattyp med dominans av rödven, rölleka och bergssyra i skötselområdets norra del. Uppslag av vårtbjörk och tall karaktäriserar området.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Bortröjning av vårtbjörk- och talluppslagen
Ang.grad 1

Underhållsåtgärder

Betas. Röjning av ev busk uppslag.

Delområdena 6g 1-2

Beskrivning: Fuktäng finns dels i form av gräsdomi-
nerad betesmark vid Brunsviksbäcken (6g 1), dels längs
Verkeån (6g 2).

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp på 6g 1. Tät
klibbalridå längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av delområde 6g 1 med nötkrea-
tur och/eller hästar. Tillsyn av klibbalridån
längs Verkeån så att högsta möjliga krontäckning
erhålls (> 80 %).

Delområdena 6h 1-3

Beskrivning: Åkermark finns i skötselområdets norra delar
utmed Verkeån. Delområde 6h 3 är på beslutskartan upp-
delat i åker och fuktäng. I realiteten är hela biten upp-
odlad.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 7

Området indelas i 9 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	7b 1-3 (3)
Fuktäng	7g 1-2 (2)
Åker	7h 1-4 (4)

Delområdena 7b 1-3

Beskrivning: Barrskog förekommer på skötselområdets södra del söder om vägen mot Bertilstorp. Merparten utgöres av tallskog, ca 40-årig, i västra delen (7b 3) och mer än 50-årig tallskog i den östra delen (7b 1). Däremellan finns en ca 30-årig granskog (7b 2). Fältskiktet i tallskogen domineras av kruståtel och sandstarr medan granskogspartiet är fältskiktsslöst. Brösarps nya reningsverk kommer att placeras inom 7b 2 och 7b 3.

Önskemål: Omföring av barrskogen till lämplig inhemst lövskog, bok eller ek.

Målsättning: Barrskog, så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel enligt skogliga principer.

Delområdena 7g 1-2

Beskrivning: I anslutning till Verkeån, norr om Trulsbo finns 7g 1. Trädsiktet domineras här av klibbal, medan fältsiktet domineras av kirskaal, hallon, rörflen, vit-sippa m fl arter. Längs Verkeån löper en klibbalridå (7g 2).

Målsättning: Trädbevuxen betesmark av fuktängstyp på 7g 1. Klibbalridån längs Verkeån skall bibehållas med så hög krontäckning som möjligt.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar på delområde 7g 1. Tillsyn av klibbalridån 7g 2 så att högsta möjliga krontäckning erhålles (> 80 %).

Delområdena 7h 1-4

Beskrivning: Åker intar en mycket dominerande del av skötselområdetets yta. Mitt i område 7h 3 finns en damm, där det innan beslutet vann laga kraft fanns en större fuktäng, som nu är uppodlad. I nordvästra delen av område 7h 4 intill Verkeån fanns förr en fuktäng som nu är uppodlad.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk.

Skötselområde 8

Området indelas i 6 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	8b 1 (1)
Torräng	8f 1 (1)
Fuktäng	8g 1 (1)
Åker	8h 1-3 (3)

Delområde 8b 1

Beskrivning: Barrskog i form av ca 20-åriga tallplanteringar i skötselområdets sydvästra hörn. Av fältskiktet finns inte mycket kvar, men det bestod före planteringen av främst ljung- och borsttåtelssamhälle.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder Avverkning av tallen senast våren 1983. Ang.grad 1. (Har avverkats.)

Underhållsåtgärder

Se 8f 1

Delområde 8f 1

Beskrivning: Öppen mark där ett flertal olika vegetations typer ingår.

Borsttåtelheden förekommer rikligt i de norra delarna (Maglehemsora 1:1 samt fläckvis på Brösarp 87:4). Inom samhället förekommer rikligt med ljunginitialer vilket tyder på övergång till ren ljunghed. Kalkhorisonten befinner sig på ett förhållandevis stort djup, oftast mer än 50 cm.

Ljunghed förekommer i sammanhängande partier framförallt i nordvästra delen av skötselområdet. Ljungen utgör det helt dominerande inslaget i vegetationen. Övriga arter förekommer i låga frekvenser och litet individantal, om man bortser från lavarna som är betydelsefulla i botten-skiktet. Mossorna, främst Dicranum-arter, dominerar sporadiskt (Mattiasson 1971). Kalkhorisonten befinner sig på ett djup av mer än 50 cm.

Sandstäpp (Koeleria-samhälle) finns i olika utvecklingsstadier i form av vegetationsfläckar dominerade av den namngivande arten tofsäxing (Koeleria glauca), samt liten och stor sandlilja, hedblomster, stenkrassing, sandtimotej m fl arter. Brösarp 87:4 har i sydöstra hörnet flera förekomster liksom södra delen av Brösarp 87:3 (vid väg 20) och de centrala delarna av Maglehemsora 1:1. På de sist-

nämnda lokalerna finns dessutom växtsamhällstypen ganska väl representerad i sin rena form utan alltför stor inblandning av borsttåtel.

Torräng dominerad av grässamhällen såsom gullusern-, rödven-, knylhavre- och hundäxingsamhället (se bilaga 1) förekommer mestadels i skötselområdets södra delar (Brösarp 87:4 och 87:3).

Ängshavresamhället förekommer i mindre partier främst vid Torparebron samt på tre lokaler i skötselområdets södra del. Växtsamhället är som framgår av bilaga 1 ett av de artrikaste i Sverige, med inslag av bl a fältsippa, backsippa, getvåpling, vädsklint m fl arter. Växtsamhället är utbildat på underlag med ett större lerinslag än vad som är normalt för denna typ av backlandskap. Kalkhalten är hög ända upp i ytan på grund av att lokalerna är syd-exponerade och dessutom är lutningen av markplanet markant.

Målsättning: Öppen betesmark med bibehållande av de för det östskånska backlandskapet så betydelsefulla växtsamhällena sandstäpp, borsttåtel och ängshavresamhälle.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar (se bilaga 1 angående skötsel av sandstappen). Eventuella busk uppslag borttages. Fortsatt uppföljning av forskningen kring sandstappens skötselproblematik. Bl a bör nya ytor utsättas för ett ambulerande åkerbruk i samråd med berörda forskare. Ljungbränning vid behov i form av tidig höstbränning efter fågel-^{häckning} för att därmed hejda ljungens utbredning över de övriga öppna samhällstyperna. Intensiv betning bör därefter följa för att hindra de nya ljunguppslagens utbredning. Användande av handelsgödsel bör ej ske vare sig i samband med ambulerande åkerbruk eller i samband med betesdrift på torrängen. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområde 8g 1

Beskrivning: Fuktäng förekommer i direkt anslutning till Verkeån. Trädskiktet domineras av klibbal medan fältskiktet i huvudsak domineras av älgört, kirskaal m fl arter.

Målsättning: Fuktäng med så tät klibbalridå som möjligt. Även buskskiktet skall tillåtas en utveckling mot hög krontäckning.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Tillsyn av klibbalridån så att så hög krontäckning som möjligt erhålles (> 80 %).

Delområdena 8h 1-3

Beskrivning: Åkermark i södra delen av skötselområdet.

Önskemål: Omföring av 8h 1-2 till torräng genom igenvallning och slopad handelsgödsling.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk.

Skötselområde 9

Området indelas i 6 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	9b 1 (1)
Boskog	9c 1 (1)
Torräng	9f 1 (1)
Fuktäng	9g 1 (1)
Åker	9h 1-2 (2)

Delområde 9b 1

Beskrivning: Barrskog bestående av ung tallskog, ställvis av martyp till följd av det magra underlaget, finns i skötselområdets norra och östra delar. Fältskiktet domineras av ljung och kruståtel.

Målsättning: Barrskog

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel enligt skogliga principer.

Delområde 9c 1

Beskrivning: Boskog som betas finns i skötselområdets västra hörn. I fältskiktet som till följd av betningen är gräsdominerat ingår bl a fårsvingel och rödven.

Målsättning: Boskog

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normal boskogsskötsel med självföryngring och ev hjälpplantering. Betningen bör fortgå.

Delområde 9f 1

Beskrivning: Torräng i form av borsttåtelhed förekommer utmed större delen av vägen mot Hörröd. Ljunginitialer förekommer inom samhället vilket varslar om den förestående övergången mot ljungsamhället.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar.
I mån av behov bör ljungbränning tillgripas,
lämpligen under augusti månad. Användning av handelsgödsel bör ej ske. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområde 9g 1

Beskrivning: Fuktäng i form av gräsdominerad betesmark finns strax väster om bokskogen.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar.

Delområdena 9h 1-2

Beskrivning: Åkermark finns vid Hörrödsvägen i skötselområdets norra och södra del.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 10

Området indelas i 7 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Boskogs	10c 1 (1)
Torräng	10f 1-2 (2)
Fuktäng	10g 1-3 (3)
Åker	10h 1 (1)

Delområde 10c 1

Beskrivning: Boskogs med klibbalinslag förekommer i skötselområdets norra hörn längs den nord-sydgående bäcken. Fältskiktet domineras främst av gulplister, harsyra och svalört.

Målsättning: Boskogs med klibbalinslag.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normal boskogs-skötsel med självföryngring och eventuell hjälpplantering. Gallring av alen vid behov.

Delområdena 10f 1-2

Beskrivning: Torräng är representerad i form av borsttåtelhed inom område 10f 1. Inom samma delområde förekommer sandstäpp strax norr om den nord-sydgående bäckens utflöde i Verkeån. Det är ett förhållandevis litet område, men består av ren tofsäxingvegetation med inslag av de till detta växtsamhälle hörande arterna. Ytterligare grässamhällen såsom gulluzern-, rödven-, knylhavresamhället förekommer i norra delen av delområdet. I skötselområdets nordspets finns 10f 2. Det har tidigare varit tallskog, men avverkades 1976 och 1984. Området karaktäriseras numera av gräsvegetation såsom rödven och borsttåtel samt ljung.

Önskemål: Handelsgödsel bör ej användas.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp. Särskild hänsyn till varianten sandstäpp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Manuell buskröjning vid behov. Ljungbränning om så erfordras, lämpligen under augusti månad. Fortsatt uppföljning av forskningen kring sandstämpens skötselproblematik, t ex ambulernade (tillfälligt) åkerbruk. Användning av handelsgödsel bör ej ske. Detta kan dock inte krävas med stöd av reservatföreskrifterna.

Delområdena 10g 1-3

Beskrivning: Fuktäng bestående av gräsdominerad betesmark finns på områdets mellersta del strax norr om Verkeån (10g 1) samt i norra delen (10g 2). Närmast Verkeån och tillrinnande bäck finns en klibbalridå (10g 3).

Önskemål: Handelsgödsel bör ej användas.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp, med undantag för alridån längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar på 10g 1-2. Tillsyn av alridån på 10g 3 så att högsta möjliga krontäckning erhålles.

Delområde 10h 1

Beskrivning: Åkermark täcker södra delen av skötselområdet.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 11 =====

Området indelas i 18 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog med lövföryngring	11a 1-3 (3)
Barrskog	11b 1-4 (4)
Torräng	11f 1-4 (4)
Fuktäng	11g 1-5 (5)
Åker	11h 1-3 (3)

Delområdena 11a 1-3

Beskrivning: Barrskog med lövföryngring finns i form av tallskog med bok och vårtbjörk i buskskiktet söder om Brösarps järnvägsstation vid naturreservatets nordgräns. Fältskiktet domineras av sandstarr, kruståtel och ställvis även av borsttåtel.

Målsättning: Befintlig barrskog avverkas vid enligt markägarens uppfattning lämplig tidpunkt. Därefter skall befintlig lövunderväxt tillåtas gå upp, med prioritering av ek och bok. Eventuellt hjälpplantering med ek eller bok.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 3. Avverkning av barrskogen

Underhållsåtgärder

Skötsel av barrskogen enligt skogliga principer fram till slutavverkning. För lövträdens utveckling ändamålsenliga röjningar och gallringar. Eventuell hjälpplantering med ek eller bok.

Delområdena 11b 1-4

Beskrivning: Barrskog utgör en avsevärd del av skötselområdets växtsamhällssammansättning. Större delen består av förhållandevis mogen tallskog närmast väg 20 (11b 1), medan ett mindre parti söder om Brösarps station (11b 2) är beväxt med tall av varierande ålder, 60, 30 resp 15 år. Fältskiktet i den äldre tallskogen domineras av sandstarr och kruståtel, under det att den yngre tallskogen i det närmaste är fältskiktslös. Vid ån finns en liten dunge av självsådd gles tall och löv där gran planterats in (11b 3). 11b 4 är enligt reservatbeslutet torräng och fruktodling. Dispens har lämnats för julgransodling fram till år 2000. Därefter skall marken återgå till torräng.

Önskemål: Omföring av tallskogen till lövskog, i första hand bok eller ek.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområdena 11f 1-4

Beskrivning: Torräng bestående av grässamhällen såsom gullusern-, rödven-, knylhavre- och hundäxingsamhället finns i gränslandet mellan barrskogen och Verkeån (11f 1-3) samt strax söder om Brösarps station (11f 4). I östra delen av 11f 1 finns tallskog och på 11f 3-4 förekommer talluppslag. Bestånden av stor och liten sandlilja är betydande på delområdena.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang. grad 1 Tallen på 11f 1 och 4 avverkas

Underhållsåtgärder

Betning av nötkreatur. Kontroll av sandliljans förekomst bör ske och betestrycket anpassas därefter. Handelsgödsel bör ej användas. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområdena 11g 1-5

Beskrivning: Fuktäng (11g 1-4) förekommer som en successiv övergång från torrängen på högre belägna partier till de fuktigare delarna närmast klippalridån (11g 5) längs Verkeån. Alridån domineras förutom av klippal av ask, alm och salixarter i trädsiktet. Fältsiktet domineras av kirskål, pestskräp, brännässla, svalört m fl arter.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp med undantag för alridån längs Verkeån, vilken behålles med så hög kron-täckning som möjligt.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar på 11g 1-3. Tillsyn av trädriddån så att en kron-täckning på ca 80 %, med inslag av alla nu förekommande trädslag, erhålles. 11g 4 bör om möjligt betas (sank avsnörd meander).

Delområdena 11h 1-3

Beskrivning: Åkermark finns i omedelbar närhet till Verkeån, dels i skötselområdets västra del (11h 1), dels väster om Bockamöllan (11h 2) samt mellan bebyggelsen och Verkeån (11h 3).

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 12

Området indelas i 6 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	12b 1 (1)
Torräng	12f 1-2 (2)
Fuktäng	12g 1 (1)
Åker	12h 1-2 (2)

Delområde 12b 1

Beskrivning: Barrskog strax öster om Brösarp bestående av tall av äldre årgång (> 50 år). Fältskiktet domineras av kruståtel.

Önskemål: Omföring till öppen betesmark.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområdena 12f 1-2

Beskrivning: Torräng i form av borsttåtelhed finns strax öster om Brösarp, norr om vägen mot Kivik på 12f 1. Artsammansättningen domineras, förutom av namngivande art, av sandstarr, vårtåtel, vittåtel, hedblomster m fl arter. Bland mossorna märks hårbjörnmossa och bland lavarna förekommer arter ur Cladoniasläktet. På de norra delarna av 12f 1 finns rikligt med ungtall. Inslaget av borsttåtel är betydande tillika med ett flertal andra gräs.

En del av torrängen utgörs av ljunghed som upptar större delen av skötselområdet söder om vägen mot Kivik (12f 2) samt ett mindre parti ca 200 m norr om vägen vid skötselområdets östgräns på 12f 1. Förutom ljunghed karaktäriseras fältskiktet av gräsen rödven, fårsvingel och kruståtel. Till skillnad från ljungheden på Brösarps norra backar är lavförekomsten av ringa betydelse.

Ängshavresamhället utgör en avsevärd del av torrängen och förekommer i huvudsak norr om vägen mot Kivik på 12f 1. Det finns dock en bit även söder om vägen i skötselområdets sydöstra del på 12f 2. Växtsamhällstypen är en av de artrikaste i landet och domineras av gräs som fårsvingel, rödven och luddhavre. Bland örterna märks gullviva, knölsmörblomma, gullusern, timjan m fl arter.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Ang.grad 1 Barrskogen på 12f 1 avverkas.

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Manuell buskröjning vid behov. Ljungbränning med efterföljande bete i den mån ljungen bildar sammanhängande kloner. Användning av handelsgödsel bör ej ske. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområde 12g 1

Beskrivning: Fuktäng vid Verkeån. Närmast ån dominerar kirskål, pestskräp, brännässla, älgört m fl arter medan gräsinslag ökar ju längre från åfåran man kommer.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp med undantag av alridån längs Verkeån som skall bibehållas med så hög krontäckning som möjligt.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Tillsyn av alridån så att så hög krontäckning som möjligt erhålles.

Delområdena 12h 1-2

Beskrivning: Åkermark utgör ett betydande inslag längs Verkeån (12h 1) samt på båda sidor om vägen mot Kivik strax efter Brösarps samhälle (12h 2).

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 13 *****

Området indelas i 16 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Torräng	13f 1-7 (7)
Fuktäng	13g 1-4 (4)
Åker	13h 1-6 (5)

Delområdena 13f 1-7

Beskrivning: Torräng i form av ängshavresamhället utgör den största delen av skötselområdet (angående fältskiktssammansättningen se skötselområde 12).

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Manuell buskröjning vid behov. Busktäckning max 5 %. Användning av handelsgödsel bör ej ske. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområdena 13 g 1-4

Beskrivning: Fuktäng dominerad av ängsfräken-samhället finns på några mindre lokaler spridda över skötselområdet. Växtsamhällstypen är utbildad på fuktigare lokaler än vad fallet är med torrängs-samhällena. Fältskiktet domineras bl a av humleblomster, bergjohannesört, stor blåklocka, gullviva m fl örter och bland gräsen av rödven, fårsvingel och vårbrodd. I bottenskiktet är mossorna rikt representerade (kransmossa och hakmossa, Thytidiadelphus triquetrus resp R squarrosus).

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar. Manuell buskröjning vid behov. Busktäckning max 5 %. Användning av handelsgödselmedel bör ej ske. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområdena 13h 1-6

Beskrivning: Åkermark finns liksom ängsfräkensamhället på ett flertal platser inom skötselområdet.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 14 =====

Området indelas i 21 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	14b 1-2 (2)
Torräng	14f 1-6 (6)
Fuktäng	14g 1 (1)
Åker	14h 1-12 (12)

Delområdena 14b 1-2

Beskrivning: Barrskog bestående av tallskog, dels yngre (ca 10 år), dels äldre (ca 50 år) finns strax norr om Påskakullen i skötselområdets västra del. Fältskiktet i den äldre tallskogen domineras av kruståtel medan den yngre i regel har kvar lite av den öppna gräsmarkens art-sammansättning.

Önskemål: Omföring till ett öppet, betespräglad gräsvegetationssamhälle.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområdena 14f 1-6

Beskrivning: Torräng i form av borsttåtelhed förekommer på relativt högt belägna områden i mellersta delen av området (14f 1, södra delen av 14f 3) (angående fältskiktssammansättningen se skötselområde 12).

Sandstäpp förekommer vid Kungsmölle strax norr om Verkeån (14f 4). Fältskiktet är förhållandevis väl dominerat av tofsäxing och de i detta växtsamhälle ingående arterna.

Ängshavresamhället finns i närheten av Verkeån på norra delen av 14f 2, i östra delen av skötselområdet vid järnvägen (14f 5) samt i västra delen (14f 6), (angående fältskiktssammansättningen se skötselområde 12).

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar.
Ett önskemål är även att på sandstappen 14f 4
ett ambulerande åkerbruk får ingå i skötseln.

Delområde 14g 1

Beskrivning: Fuktäng förekommer längs Verkeån med på sina ställen smärre utvikningar från åfåran. Bland de arter som ingår i växtsamhället märks kirska, pestskräp, hässle-klocka, långsvingel, vitsippa, gullpudra m fl arter. Längre från vattenfåran hittar man övergångsformer mot rena gräs-samhällen ex rödvensamhället.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp med undantag för en klippalridå längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar.
Tillsyn av klippalridån så att högsta möjliga
krontäckning erhålles (> 80 %).

Delområdena 14h 1-12

Beskrivning: Åkermark utgör ett betydande inslag av skötselområdets växtsamhällssammansättning.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 15

Området indelas i 6 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Torräng	15f 1 (1)
Fuktäng	15g 1 (1)
Åker	15h 1-4 (4)

Delområde 15f 1

Beskrivning: Torräng täcker största delen av skötselområdet. Den dominerar i form av ljunghed delområdets västra del. Angående fältskiktet se skötselområde 12.

Torräng bestående av i huvudsak rödvensamhälle förekommer inom en stor del av framförallt östra delen av delområdet samt på två mindre lokaler i nordvästra hörnet. Fältskiktet domineras helt av gräs såsom vårbrodd, rödsvingel, kamäxing, ängsgröe m fl. Övergångar mot gullusernsamhället är vanliga.

Även ängshavresamhället är representerat inom torrängen och förekommer i nordvästra hörnet av 15f 1. (Angående fältskiktet se skötselområde 12).

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar.
Ljungbränning vid behov följt av intensivt bete.
Användning av handelsgödsel bör ej ske. Detta kan dock ej krävas med stöd av reservatbeslutet.

Delområde 15g 1

Beskrivning: Fuktäng bestående av ett växtsamhälle omväxlande dominerat av kirskaal, pestskräp, brännässla, älgört m fl arter, förekommer längs med Verkeån. Trädsiktet domineras av klibbal, ask och alm. Längre från åfåran dominerar gräsen fältskiktet och fuktängen antas karaktären av friskäng.

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp med undantag för träddridån längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning av nötkreatur och/eller hästar.
Tillsyn av träddridån längs Verkeån så att högsta
möjliga krontäckning bibehålles (>80 %).

Delområdena 15h 1-4

Beskrivning: Åkermark förekommer i sydvästra hörnet av
skötselområdet (15h 1), strax norr om Syskonhögarna (15h 2)
samt i nordvästra hörnet (15h 3-4).

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 16 =====

Området indelas i 14 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	16b 1-3 (3)
Lövblandskog	16e 1 (1)
Torräng	16f 1-2 (2)
Fuktäng	16g 1 (1)
Åker	16h 1-7 (7)

Delområdena 16b 1-3

Beskrivning: Barrskog i form av ung tallskog med ett fältskikt som fortfarande till viss del bär spår av det öppna omkringliggande landskapets artsammansättning, med dominans av sandstarr, borsttåtel, rödven, kruståtel m fl finns i nordvästra hörnet av skötselområdet (16b 1-2). Dessutom finns en mindre lokal i sydöstra hörnet (16b 3) som fungerar som vindskydd för omkringliggande åkermark.

Önskemål: Omföring till öppen, betespräglad gräsvegetation.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.
16b 3 bör skötas med sikte på funktionen som vindskydd och ej med inriktning på virkesproduktion.

Delområde 16e 1

Beskrivning: Alskog

Målsättning: Alskog

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel enligt skogliga principer

Delområdena 16f 1-2

Beskrivning: Torräng med inslag av sandstarr, borsttåtel, rödven m fl gräs finns söder om barrskogen i skötselområdets nordvästra del. Delområde 16f 1 betas ej på grund av praktiska svårigheter.

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

Uppförande av stängsel kring 16f 1 om bete praktiskt kan ordnas. Ev vattningsanordning.

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar.

Delområdena 16g 1

Beskrivning: Fuktäng förekommer i direkt anslutning till Verkeån (16g 1). Fältskiktet domineras av omväxlande brännässla, pestskräp, kirskål m fl fuktälskande arter. Trädsiktet domineras av klibbal, ask och alm.

Målsättning: Trädridå längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Tillsyn av trädridån efter ån så att högsta möjliga krontäckning erhålles (80 %).

Delområdena 16h 1-7

Beskrivning: Åkermark, varav en stor del i form av fruktodling, dominerar området.

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 17

Området indelas i 20 delområden och inbegriper följande växtsamhällstyper.

Barrskog	17b 1-2 (2)
Torräng	17f 1-5 (5)
Fuktäng	17g 1-2 (2)
Åker	17h 1-11 (11)

Delområdena 17b 1-2

Beskrivning: Barrskog av samma typ som på skötselområde 16 finns vid naturreservatets sydgräns i anslutning till Havängs sommarby (17b 2) samt i ett mindre parti vid Verkeån i västra delen (17b 1).

Önskemål: Omföring till öppen betespräglad gräsvegetation.

Målsättning: Barrskog så länge önskemålet inte kan uppfyllas.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Skötsel av skogen enligt skogliga principer.

Delområdena 17f 1-5

OBS Delomr 17f 4 → 17h 4 genom

Beskrivning: Torräng dominerad av gräsvegetation såsom rödvensamhälle och gullusernsamhälle med karaktärsarterna vårbrodd, rödsvingel, kamäxing, ängsgröe, timjan, gulmåra m fl arter förekommer över en stor del av områdets västra del (17f 1-4) samt på en lokal i östra delen (17f 5).

undantag
från
reservats
föreskrifter!

Målsättning: Öppen betesmark av torrängstyp.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar.

Delområdena 17g 1-2

Beskrivning: Fuktäng förekommer dels som två öppna områden vid Verkeån (17g 1) med dominans av kirskaal och pestskräp, dels som en alridå längs ån (17g 2).

Målsättning: Öppen betesmark av fuktängstyp med undantag för alridån längs Verkeån.

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Intensiv betning med nötkreatur och/eller hästar.
Tillsyn av alridån så att högsta möjliga kron-
täckning erhålles (> 80 %).

Delområdena 17h 1-11

Beskrivning: Åkermark med inslag av fruktodling upptar en stor del av skötselområdets östra del (17h 4-11) samt en del i väster (17h 1-3).

Målsättning: Åker

Åtgärder: Engångsåtgärder

-

Underhållsåtgärder

Normalt åkerbruk

Skötselområde 18

=====

Området omfattar vatten och grund i Verkeån (finns ej utritat på kartan). Verkeåns stränder och närmaste omgivningar finns redovisade inom var och en av de föregående skötselområdena som delområden.

Beskrivning: Verkeån har det renaste vattnet av Skånes åar. Ån är inte helt fri från förorenande utsläpp men de får anses begränsade. Det pågår ett ständigt arbete enligt miljöskyddslagen som syftar till att minska föroreningarna ytterligare.

Verkeån nedströms Hallamölla hyser ett havsöringbestånd som är mycket betydelsefullt för fisket av laxöring utmed ostkusten. Verkeån är den viktigaste reproduktionslokalen. Havsöringbeståndet uppvisar mycket god överlevnad och är snabbvuxet. Beståndet består dels av två genetiskt skilda vandrande former och dels av en stationär.

Verkeån uppströms Hallamölla (utanför denna del av reservatet) anses hyssa en isolerad stam av bäcköring.

I ån finns intressanta och väl dokumenterade påväxtsamhällen (perifyton), delvis som följd av det kraftiga grundvattentillskottet och därmed sammanhängande för skånska åar ovanliga temperaturförhållanden. Bottenfaunan är ännu dåligt känd men är av vital betydelse för bl a tillväxten hos öringynglen.

Åns fiskfauna är, fränsett öringen, också otillräckligt känd, men består sannolikt av ett 10-tal fiskarter.

Såväl bottenfauna som fisksamhällen bör snarast inventeras och studeras.

Önskemål:

1. Att ån helt friställes från utsläpp och vattenuttag samt att vandringshinder elimineras.
2. Att ett fiskevårdsområde bildas med främsta syfte att vårda havsöringsbeståndet genom att bevara ån i första hand som ett reproduktionsområde för havsöring.
3. Att inga åtgärder som kräver tillstånd enligt vattenlagen utföres i ån.

Målsättning: Att motverka erosionsskador och förhindra schaktning, fyllning och tippning.

Engångsåtgärder: Inga

/naturvårds-/

Underhållsåtgärder: Att efter förvaltarens tillstånd anordna enkla erosionsskydd.

Att genom respektive ägares försorg rensa ån från nedfallna träd. (Avsikten är att minska behovet av såväl erosionsskydd som rensning genom förebyggande vård av strandskogen så att stubbarna i åkanten hålls vid liv och står kvar).

Vid Kungsmölle och Bengtemölle har fisktrappor byggts.

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Naturresevatet har mycket stora vetenskapliga värden och är mycket värdefullt för det rörliga friluftslivet. Planen har upprättats för att göra resevatet tillgängligt och tillgodose behoven för den besökande allmänheten med hänsynstagande till ovannämnda naturvärden, till de inom området boende och till jordbrukets och skogsbrukets intressen.

Befintliga och föreslagna anordningar redovisas i nedanstående textdel och har inritats på karta. Parkeringsplatserna har numrerats i texten och på kartan.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

2.2.1.1 Vägar

Det för allmänheten tillåtna vägnätet är tillräckligt, varför någon utbyggnad inte föreslås.

Obehörig motorfordonstrafik och mopedkörning föreslås förbjudas på följande platser.

- A. Vägen mellan Glimmebodagården och den ca 1 km söder därom belägna parkeringsplatsen skyltas med förbud vid de nuvarande grindarna. Eventuellt låses grindarna. Vägen föreslås utgöra del av en strövstig och är för smal och krokig för att även kunna tjänsöra för allmän trafik.
- B. Vägen mellan Brösarpsgården och Broröd skyltas med förbud vid en föreslagen parkeringsplats ca 1 SV Brösarpsgården. En fortsatt allmän trafik skulle tvinga fram en rätning av vägen, som vore olämplig från naturvårdssynpunkt.
- C. Vägen till Vantalängen skyltas med förbud vid infarten. Senare kan avspärring med grind eller bom bli aktuell.

2.2.1.2 Parkeringsplatser samt anordningar i anslutning till dessa

Befintliga:

- P1. (Skepparpsgården). Rymmer 250 personbilar och är tillräcklig. Parkeringsplatsen betjänar huvudsakligen badande men kan senare fungera som start- eller slutpunkt för planerade stigar på ömse sidor Verkeån. Tre enkeltoaletter finns, som inte är i bästa skick. Simrishamn planerar att sätta upp nya. Söptunnor finns utplacerade vid parkeringsplatsen och vid promenadvägen mot stranden. En gångförbindelse över ån skall byggas ca hundra meter från åmynningen. Upplysningstavlor skall uppsättas.

- P 2. (Brösarps södra backar). Rymmer 17 personbilar, 2 bussar och 3 husvagnar, vilket är otillräckligt. Parkering sker därför på grässlän-
terna utanför den belagda ytan. En diskussion om ökad kapacitet
bör tas upp med vägverket. En dubbeltoalett (Sopmaja) med tank
finns och hålls i rent och välstädat skick av Tomelilla kommun.
Soptunnor finns i tillräckligt antal. Fem bord med bänkar finns
utplacerade på parkeringsplatsens södra sida. Upplysningstavlor
skall uppsättas.
- P 3. (Rv mitt för gamla infarten till Brösarp från söder). Rymmer ca 6
personbilar. Soptunna finns samt två bord med bänkar. Upplysnings-
tavla skall uppsättas.
- P 4. (Rv 20 mitt för infarten till S Björstorp). Rymmer ca 6 bilar. Sop-
tunna finns.
- P 6. (Rv 20 vid Älgaröd). rymmer ca 6 bilar. Turistinformationstavla
finns för trafikanter norrut. En information om reservat bör lämnas
här, före avtagsvägen till Hallamölla (Alunbruket, Christinehof).
- P 7. (Hallamölla). Rymmer ca 30 personbilar. Dessutom finns ett särskilt
utrymme för 3 bussar. Soptunnor finns men inga toaletter. Dubbel-
toalett med tank bör sättas upp liksom informationstavlor.
- P 9. (Ekdungen NV Brösarpsgården). Rymmer ca 10 bilar med möjlighet
att utöka. En dubbeltoalett finns, som dock är vandaliserad. Sop-
tunna finns. Strax intill har en rastplats anordnats med stenbord
och bänkar. Dessa har dock välts omkull. Skadegörelsen bör rättas
till och informationstavlor uppsättas. Vägvisning till rastplatsen
uppsättes vid parkeringen.

Föreslagna:

- P 5. (Rv vid Tockabjärvägen). Ett stycke från Rv 20 anordnas plats för
ca 20 bilar. Dubbeltoalett med tank uppsättes även som soptunnor
och informationstavlor samt fasta bord med bänkar.
- P 8. (Tjockabjärvägens anslutning till Brorödsvägen). En uppställnings-
plats för 5 bilar anordnas. Soptunna och informationstavlor uppsättes.
- P 10. (Glimmebodagården). En uppställningsplats för 5 personbilar i ord-
ningsställes på betesmarken omedelbart N om Glimmebodagården.
Enkel toalett finns. Soptunna och information uppsättes.
- P 11. (Norra backarna vid Myrestadsvägen N om Hörrödsvägen). Plats
anordnas för 20 bilar och 3 bussar. Dubbeltoalett med tank,
soptunna och information uppsättes. Vägvisning till Glimmebodagår-
den. Några fasta bord med bänkar uppsättes.

- P 12. (Vid Hörrödsvägens anslutning till Rv 20). Plats anordnas för 30 bilar och 3 bussar. Dubbeltoalett med tank, soptunna och information uppsättes, liksom fasta bord med bänkar. Infarter bör anordnas från Hörrödsvägen. Turistinformationen, som lämnas längre norrut, flyttas till denna föreslagna P-plats.

2.2.2 Friluftsanordningar

2.2.2.1 Vandringsspår på leder

Stigsystemet har planerats så att förbindelser skall finnas mellan Hallamölla och Skepparpsgården på båda sidor om Verkeån. Mellan dessa föreslås på några ställen tvärförbindelser. Från de flesta parkeringsplatser har stigslingor utlagts, som medger mindre promenader.

Orange sig (13 km) förbinder Hallamölla med Skepparpsgården och är dragen på norra sidan om Verkeån. Stigen löper mest på öppen mark och med undantag av mindre röjningar inskränker sig åtgärdsbehovet till utmärkning och vägvisning samt uppsättning av stängselgenomgångar.

Gul stig (13 km) förbinder Hallamölla med Skepparpsgården på Verkeåns södra sida. Stigen går i skogsmark på västra sidan om Rv 20 men öster om Brösarp är marken öppen. Åtgärdsbehovet inskränker sig till utmärkning och vägvisning samt uppsättning av stängselgenomgångar.

Gröna stigar förbinder orange med gul stig.

Vantalången (0,2 km). Bron är upprutten och behöver bytas ut. Mindre röjningsarbeten nödvändigt.

Brösarpsgården (1,0 km). Befintliga vägar utnyttjas.

Bengtemölle (0,1 km). Befintlig väg utnyttjas.

Kungsmöllan (0,2 km). Järnvägsbanken utnyttjas.

Blå stigar är strövslingsor, som utgår från parkeringsplatser.

P 7, Hallamölla (1,5 km). Befintlig slinga som märkts ut av Christinehofs gods. Utmärkningen bör kompletteras.

P 5, P 8 Tockabjär (4,0 km). Löper i huvudsak på befintliga vägar och stigar. Vissa röjningsarbeten krävs.

P 9, P 10 Brösarps N backar (4,7 km). Stigar löper delvis i obanad terräng med kraftig buskvegetation som kräver röjning.

P 11 Glimmeboda (0,4 km). Stigen dras i öppen terräng till utsikt.

P 2 Brösarps S Backar (1,0 km). Stigen passerar ett par utsiktspunkter i helt öppen terräng. Flera stängselgångar krävs.

2.2.2.2 Övernattningsstuga

En förfallen byggnad vid mötet mellan Fiskebäck och Verkeån som kallas Vantalänga, restaureras att tjäna som övernattningsstuga för vandrare. Stugan förses med sovplatser för c 20 personer och fasta bord med bänkar för samma antal. Eldstad anordnas.

2.2.2.3 Tältplats

I anslutning till Vantalängen anvisas ett område där tältning är tillåten en natt.

2.2.2.4 Eldplatser

Eldning tillåtes i eldstäder som anordnas i och vid Vantalängen samt vid Brunnsviksbäcken.

2.2.2.5 Toaletter

Befintliga och föreslagnatoaletter framgår under "2.2.2. Parkeringsplatser". En dubbeltoalett bör också finnas vid Vantalängen. Toalettyperna bör varieras med hänsyn till förväntad besöksfrekvens och väljas efter samråd med kommunerna, som förklarat sig svara för tömning och underhåll samt kostnaderna härför. Toaletten vid Skepparpsgården uppföres av Simrishamns kommun. Möjlighet att ordna vatten till handtvättning undersöks.

2.2.2.6 Soptunnor

Befintliga och föreslagna soptunnor framgår under "2.2.2 Parkeringsplatser". Nya sopsäcksbehållare, som sätts upp, skall vara inklädda med tryckimpregnerat virke. Efterhand sker också ett utbyte av befintliga.

2.2.3 Renhållning

Respektive kommun svarar för tömning och renhållning av toaletter och soptunnor och därmed hörande kostnader.

2.2.4 Information

Informationsskyltar enligt naturvårdsverkets anvisningar uppsättes vid parkeringsplatser. Utefter Rv 20 norr och söder om reservatet sker en samordning med kommunens turistinformation.

Sevärdhetssymboler bör uppsättas på tio platser utefter allmänna vägar med invisning till parkeringsplatser enligt kartan.

Vägvisare uppsättes vid stigskäl. Träskyltar bör användas.

Stigmarkering sker genom målning på träd eller, där sådana inte finns, på stolpar (50 x 50 mm), som sticker upp 50 cm ovan mark.

Folder bör framställas med sammandrag på tyska och engelska.

2.2.5 Utmärkning av reservatets gräns

Gränsmarkering skall utföras enligt svensk standard (SIS 03 15 22). Naturvårdsförvaltarna ansvarar för detta.

Ovannämnda förslag är genomförda med undantag för sevärdhetssymbolerna som ej satts upp.

3. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

Skötselplanen gäller för överskådlig framtid vad gäller i planen angivna mål och riktlinjer för hävden som bygger på den markanvändning/vegetationstyp som fastlagts i det laga kraftvunna reservatbeslutet. Angivna åtgärder kan behöva revideras och en översyn bör ske vart 10:e år eller när berörda parter anser det påkallat.

4. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Bekostas av markägarna:

Markägarna svarar för kostnader i samband med normal jordbruks- och skogsdrift.

Bekostas av kommunerna:

Respektive kommun svarar för omhändertagande av sopor och latrin.

Bekostas av staten

Staten svarar för anordningar för friluftslivet, informationsskyltar, produktion av foldrar och utmärkning av reservatets gräns. Beträffande istandsättning av mark och vatten är markägaren inte skyldig att utföra eller bekosta åtgärder som föranleds av naturvårdens önskemål (jfr under skötselområdesbeskrivningarna) eller andra speciella krav.

Sådana åtgärder utförs och bekostas av naturvården sedan avtal upprättats med markägaren/brukaren.

Naturvårdsförvaltningen bekostas med medel från Vårdanslaget, AMS-medel eller medel från vapenfriadministrationen.

Beskrivning av de olika växtsamhällstyper som ingår i torräng och fuktäng

På skötselplanekartan urskiljs bara fuktäng. Det finns dock en inventeringskarta där ängssamhällena är uppdelade på hela skalan enligt beskrivningen nedan. Denna mycket detaljerade inventeringskarta kan studeras hos länsstyrelsen och naturvårdsförvaltarna som är skogsvårdsstyrelsen och domänverket, Kristianstads revir.

Sandstäpp

Beskrivning:

Koeleria-samhället kan beskrivas som en av tofsäxing (*Koeleria glauca*) gräsdominerad och lågvuxen vegetationstyp tillhörande den s k stäppserien, som karaktäriseras av stor artrikedom med inslag av såväl örter och gräs som mossor och lavar (Mattiasson 74). Samhället utvecklas i regel på f d åkermark, samt på syd- och sydvästsluttningar där urlakning ej förekommer. Stor instrålning med åtföljande höga marktemperaturer åstadkommer kraftig avdunstning och ev vattenbrist i de sandiga markerna, vilka redan besitter en inneboende dålig vattenhållande förmåga (Påhlsson 74). Hög kalciumkarbonathalt och en ytligt belägen kalkgräns hör till de edafiska betingelser som är nödvändiga för Koeleriasamhällets existens.

Den hävd som under lång tid praktiserats (av Linné omtalad i samband med hans skånska resa 1749) fram till nutid, gynnar i hög grad sandstäppsvegetationen. Ett relativt intensivt bete kombinerat med ambulerande åkerbruk bidrar till de omrörningar och de omfördelningsprocesser i sanden som är nödvändiga för bibehållandet av de för sandstäppen livsviktiga miljöförhållandena.

Koeleriasamhället kan indelas i tre olika utvecklingsstadier:

1. Initialfasen
2. Optimalfasen
3. Degenerationsfasen

Initialfasen, som är det s k kolonisationsstadiet uppträder på vegetationslösa ytor uppkomna ex genom erosion eller genom lämnad åkermark. Sparsam och gles vegetation med stora vegetationsfria ytor utmärker denna utvecklingsfas.

Optimalfasen kännetecknas av ett artrikt och tidvis också av ett färgsprakande vegetationstäckte med en slutenhet av ca 50 %, vilket tillåter den för vegetationen och dess existens så nödvändiga markomrörningen (Mattiasson 74).

Degenerationsfasen uppvisar ett mer eller mindre slutet vegetationsskikt (> 50 %) till stor del dominerat av lavar. Många av de för sandstäppens båda första utvecklingsfaser utmärkande arterna (annueller och andra på marker med slutet vegetationsskikt konkurrenssvaga arter) försvinner. Vegetationssammansättningen närmar sig mer de växtsamhällena i vilka

sandstappsvegetationen övergår (ex *Avena pratensis*-samh, *Calluna*-samh, m fl se Mattiasson 74) när den för *Koeleria*-samhället nödvändiga hävden förändras eller uteblir. Denna utveckling är ej önskvärd eftersom det innebär att den från naturvårdssynpunkt värdefulla sandstappen försvinner och ersätts med en trivialare vegetationstyp.

Övrig öppen gräsbevuxen mark

Beskrivning:

Avena pratensis-samhället har en mycket bredare ekologisk amplitud än *Koeleria*-samhället. Kännetecknande är dess stora artrikedom (> 100 arter). *Anemone pratensis*, *A pulsatilla*, *Anthyllis vulneraria*, *Ononis repens*, *Scabiosa columbaria*, *Avena pratensis* och *Phleum Boeheimeri* är för samhället karaktäristiska arter (Mattiasson 74). Lavar saknas till skillnad från mossor som utgör karaktärsväxter för bottenskiktet (ex *Homalothecium lutescens*, *Thuidium abietinum*). Vegetationssamhället är kulturstyrt och gynnas av ett relativt intensivt bete.

Samhället är inte beroende av en hög kalkhalt, men är bäst utvecklat på underlag med ytlig kalkhorisont. Dyliga betingelser råder som regel i sydexponerade sluttningar. Jordarten innehåller till skillnad från sandstappsområdena oftast finare fraktioner (mjäla- och lerinslaget är större). Sluttningar som omöjliggjort åkerbruk dominerar bland de lokaler där *Avena pratensis*-samhället är representerat.

Medicago falcata-samhället är kulturskapat. Igenlagd åkermark har koloniserats med arter från andra växtsamhällen, främst *Koeleria*- och *Avena*-samhällena. Mycket stor artrikedom karaktäriserar vegetationsammansättningen. Eftersom åkerbruket varit hänvisat till ett plant eller svagt sluttande underlag, råder samma betingelser för *Medicago falcata*-samhället. Den namngivande arten (*M falcata*) är ofta dominerande, men kan lika ofta spela en underordnad roll till förmån för ex *Agrostis tenuis* eller någon annan graminid (*Anthoxanthum odoratum*, *Festuca ovina*). Mossor dominerar bottenskiktet, medan lavar däremot saknas.

Agrostis tenuis-samhället domineras av förutom den namngivande arten, *Anthoxanthum odoratum*, *Festuca rubra*, *Cynosurus cristatus*, *Holcus lanatus*, *Carex hirta*, *Dactylis glomerata* samt *Poa pratensis*. Artsammansättningen påminner mycket om *Medicago falcata*-samhället, men en del arter som förekommer med hög frekvens i detta sistnämnda samhälle saknas eller förekommer mycket sparsamt (ex *Sedum acre*, *Thymus serpyllum*, *Armeria maritima* m fl). Växtsamhället är i regel utbredd mellan högrötängen utmed Verkeån och högre belägna torrare partier.

Avena elatior-samhället återfinns oftast på mark som varit kulturpåverkad men som på senare tid lämnats orörd. Stor artrikedom med dominans av bl a *Dactylis glomerata* och *Avena elatior* medför likheter med *Agrostis tenuis*-samhället, men avsaknaden av beteshävd har lett till skillnader i vegetationsammansättningen mellan de båda växtsamhällena.

Dactylis glomerata-vegetationen har uppkommit genom att f d åker med vallodling överförts till betesmark relativt nyligen. Ett fåtal graminider dominerar vegetationssammansättningen. Utvecklingen av växtsammansättningen är förutom av den fortsatta hävden i hög grad beroende av underlaget. I regel har dessa kvarlämnade åkrar ett förhållandevis högt inslag av mjäla- och lerpartiklar, vilket leder till en utveckling mot *Medicago falcata*-samhället som i sin tur utvecklas mot ett *Avena pratensis*-samhälle.

Corynephorus-samhällets artsammansättning karaktäriseras av förutom den namngivande arten (*C. canescens*) *Hypochaeris radicata*, *Jasione montana*, *Scleranthus perennis* och *Teesdalia nudicaulis*. Lavarna dominerar bottenkiktet. Trots riklig lavförekomst täcks underlaget sällan helt av vegetationen. Mellan 5 och 30 % av marken är vegetationsfritt till följd av omrörningar i det översta jordlagret. Samhället är utbildat på måttligt kalkfattiga till sura sandmarker.

Calluna-samhället avlöser *Corynephorus*-samhället i successionsförloppet genom *Ljunga*-initialer, som så småningom utbreder sig och når kontakt med varande och bildar på så sätt kontinuerliga *Ljunga*-fält av ansevärd omfattning. Vegetationstäckningen mest bestående av *Ljunga*, blir tätare än föregående successionstyp. Med undantag för årenna, som är förhållandevis rikligt representerade i *Corynephorus*-samhället men av naturliga omständigheter saknas i *Calluna*-samhället visar kärlväxterna upp en liknande artsammansättning inom de båda hedsamhällena. Kvantitetsmässigt för emellertid *Ljunga*-samhällets arter (*Ljunga* undantaget) en betydligt blygsammare tillvaro.

Bottenkiktet domineras av ett rikligt antal *Cladonia*-arter (gäller främst Brösarps norra backar). Dessa skiljer sig inte artmässigt från *Corynephorus*-samhället i någon nämnvärd utsträckning. Beträffande *Ljunga*-heden på Brösarps södra backar kan nämnas att bottenkiktet saknar dominans av lavar till följd av fältskiktets graminider (*Agrostis tenuis*, *Festuca ovina* och *Deschampsia flexuosa*) som i konkurrens med *Calluna vulgaris* sätter sin prägel på vegetationssammansättningen. *Calluna*-samhället utbildas på kalkfattiga och sura sandmarker, åtminstone vad beträffar de yttre lagren (Mattiasson 74). Humusmängden i underlaget är betydligt högre i *Calluna*-samhället än i *Corynephorus*- och *Koeleria*-samhällena, varför samhället är mer resistent mot torrperioder.

Friskäng

Beskrivning:

Med få undantag betespräglade lokaler med ett fältskikt som domineras dels av *Dactylis glomerata*, *Avena elatior* (*Arrhenatherum elatius*) till följd av extensiv betesgång, dels av *Agrostis tenuis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Festuca rubra*, *Cynosurus cristatus* m fl till följd av intensiv betesgång. En del av de mindre fuktiga partierna har troligen tidvis varit åker.

Inom ramen för denna växtsamhällstyp ryms även följande sociation:

Equisetum pratense-samhället kännetecknas av den stora örtrikedomen med bl a *Geum rivale*, *Hypericum montanum*, *Campanula persicifolia*, *Primula veris* samt förutom namngivande kärlkryptogam även *Equisetum arvense*. Dessutom ingår flera arter som är gemensamma med andra växtsamhällen (*Avena pratensis*- och *Medicago falcata*-samhällena) ex *Campanula rotundifolia*, *Agrimonia eupatoria*, *Agrostis tenuis*, *Festuca ovina*. *Anthoxanthum odoratum* m fl.

I bottenskiktet förekommer ett stort antal mossor bl a *Thuidium delphense* och *R. triquetrum*.

De edafiska betingelserna kännetecknas av ett relativt stort inslag av finare partiklar (mjäla och ler) i underlaget, hög fuktighet och ett pH strax under 7.

Fuktäng

Beskrivning:

Vegetationstypen är den vanligaste inom zonen närmast Verkeåns stränder (0-5 m från strandkanten). Undantagsvis breder den ut sig på större partier ofta i samband med meandrar.

Trädsiktet domineras av klibbal, ask och alm, vilka bildar trädridåer längs Verkeåns slingrand lopp, och aktivt bidrar till att hålla vattentemperaturen även under sommarhalvåret på en förhållandevis låg nivå (12-13° C). Fältsiktet som liksom de övriga vegetationsskikten är starkt påverkat av närheten till grundvattnet domineras av *Aegopodium podagraria*, *Petasites hybridus*, *Urtica dioica*, *Filipendula ulmaria*, *Agropyron caninum* och *Phalaris arundinacea*.

VERKEÅNS NATURRESERVAT

DNR 11.111 - 1066 - 71

LÄNSSTYRELSENS BESLUT 1975-06-30

SKALA 1:20 000

TECKENFÖRKLARING

----- NATURRESERVATSGRÄNS

ÅKER SOM FRUKTODLING

	ÅKER, ÖVRIG
--	-------------

 TORRÄNG FUKTÄNG

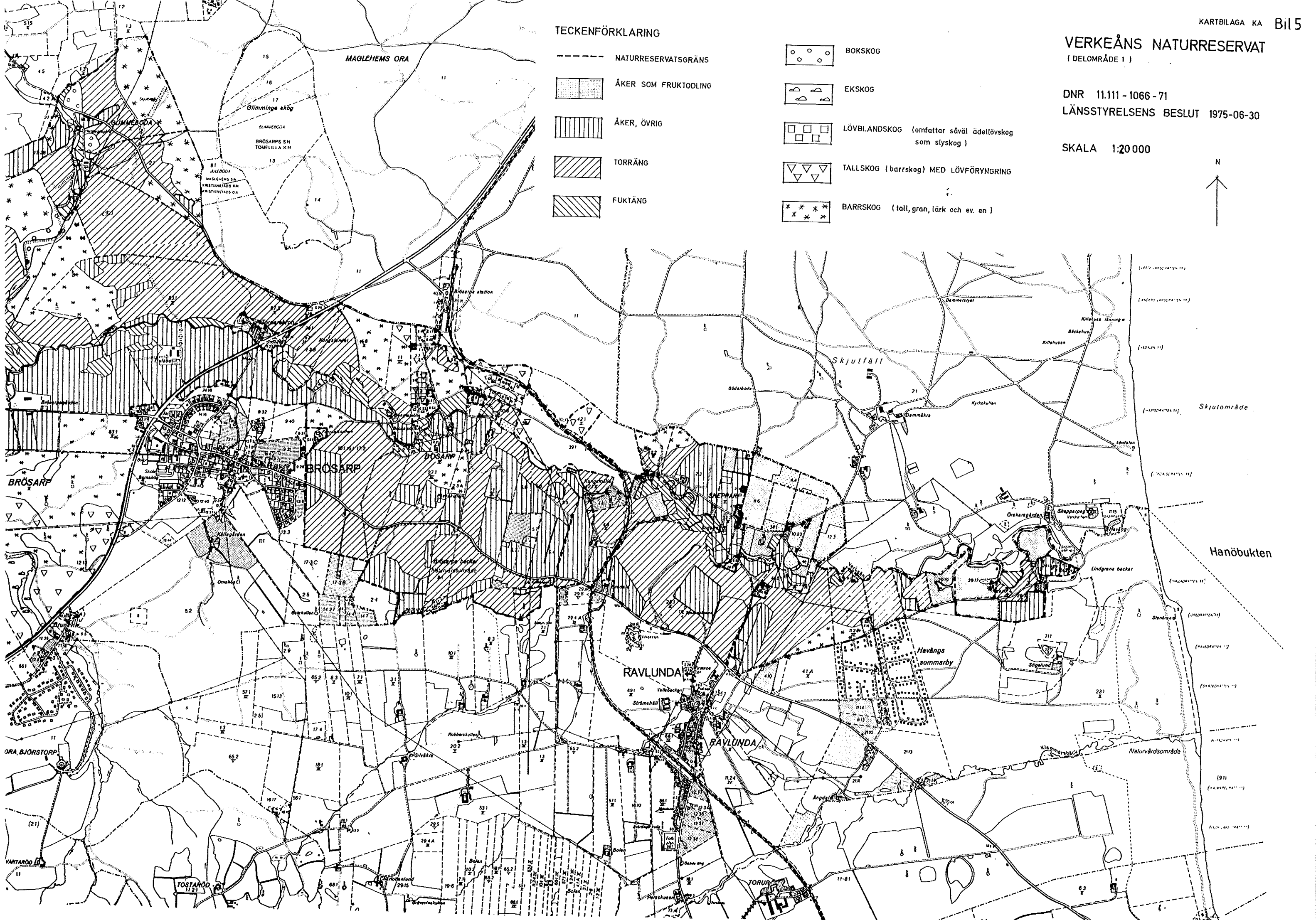
 BOKSKOG

EKSOG

 LÖVBLANDSKOG (omfattar såväl ädellövskog som slyskog)

TALLSKOG (barrskog) MED LÖVFÖRYNGRING

* * * * BARRSKOG (tall, gran, lärk och ev. en

TECKENFÖRKLARING

- NATURRESERVATSGRÄNS
- [Pattern] ÅKER SOM FRUKTODLING
- [Pattern] ÅKER, ÖVRIG
- [Pattern] TORRÄNG
- [Pattern] FUKTÄNG

VERKEÅNS NATURRESERVAT

Delområde I
Skötselområden
Skala 1:20 000

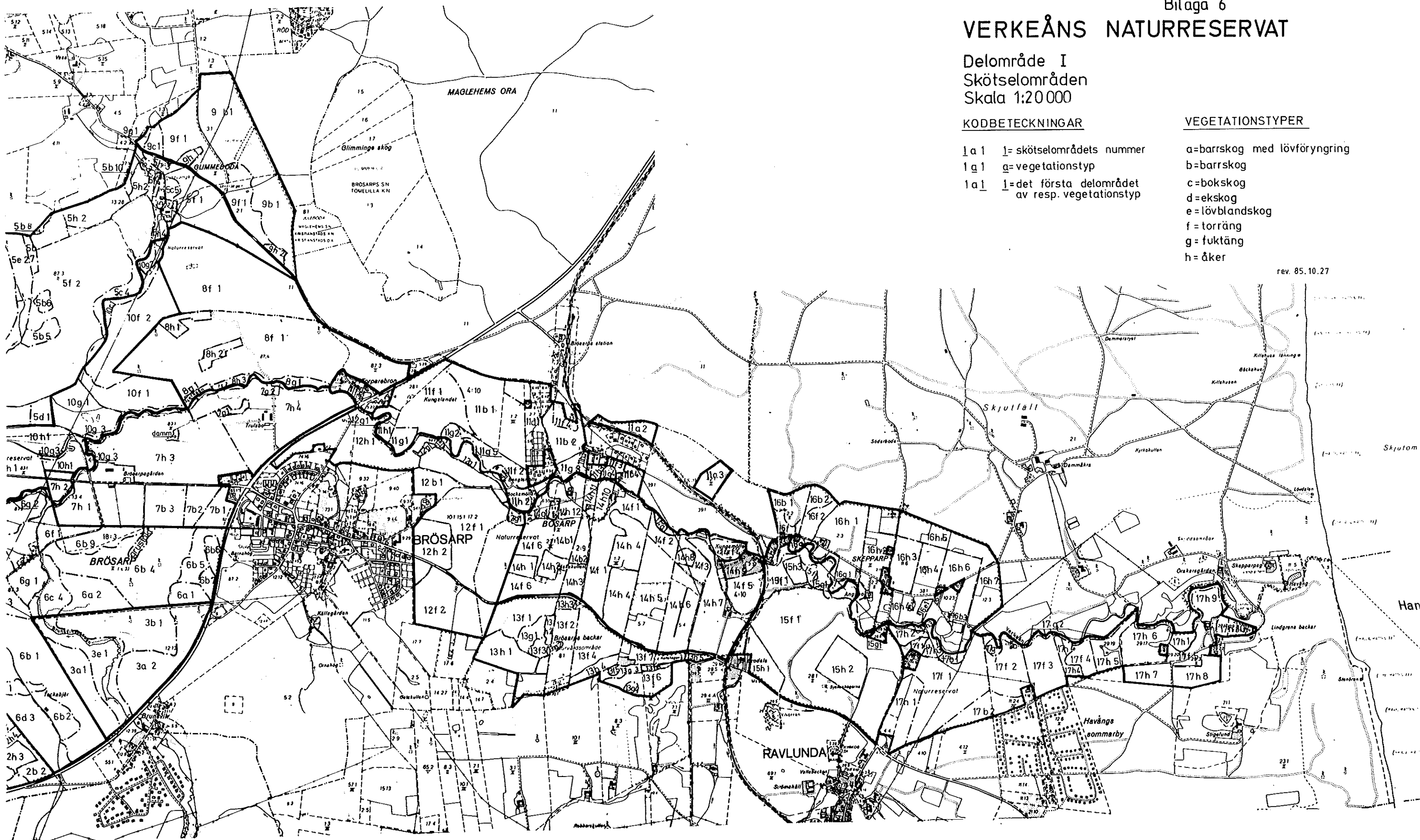
KODBETECKNINGAR

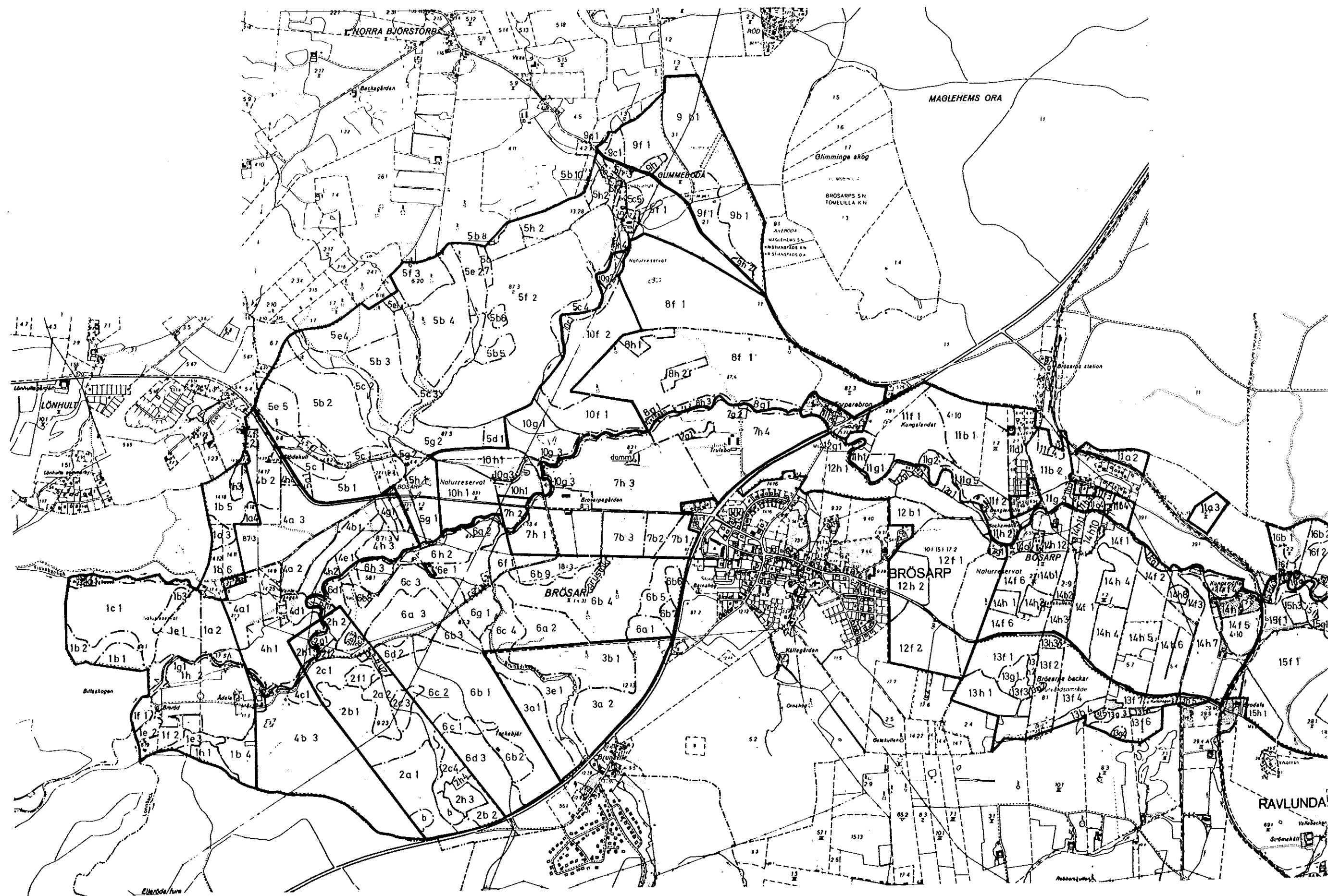
1 a 1 1 = skötselområdets nummer
1 a 1 a = vegetationstyp
1 a 1 1 = det första delområdet
av resp. vegetationstyp

VEGETATIONSTYPER

a = barrskog med lövfyringring
b = barrskog
c = bokskog
d = ekskog
e = lövblandskog
f = torräng
g = fuktäng
h = åker

rev. 85.10.27

VERKEÅNS NATURRESERVAT

*Arbetskarta
med anteckn.
i reservat*

Delområde I
Skötselområden
Skala 1: 10 000

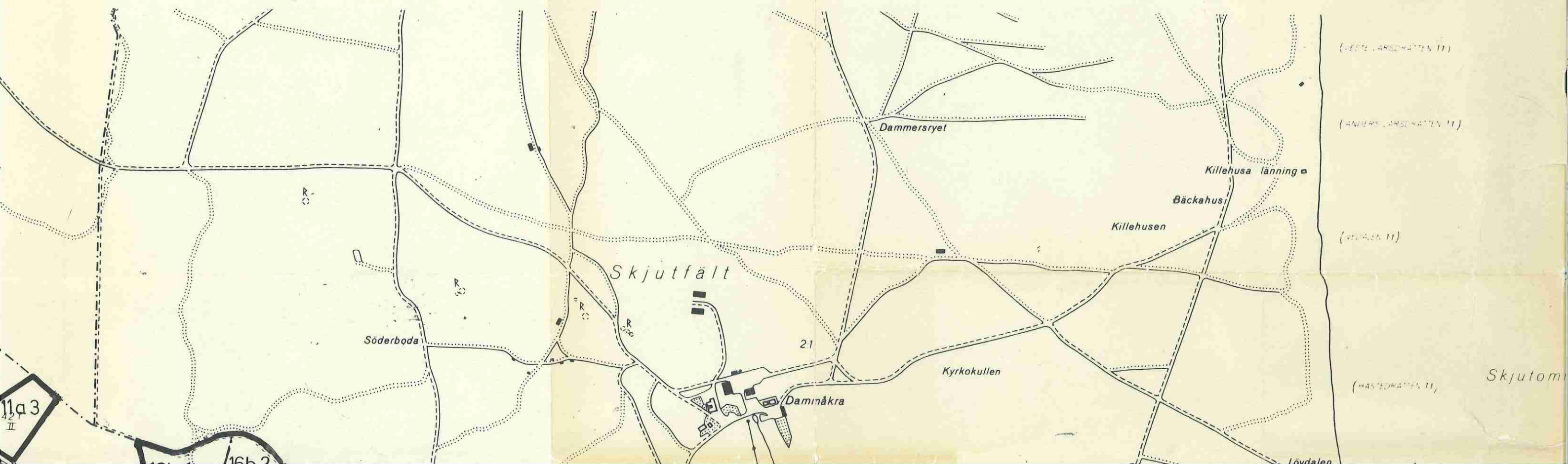
ij reservat

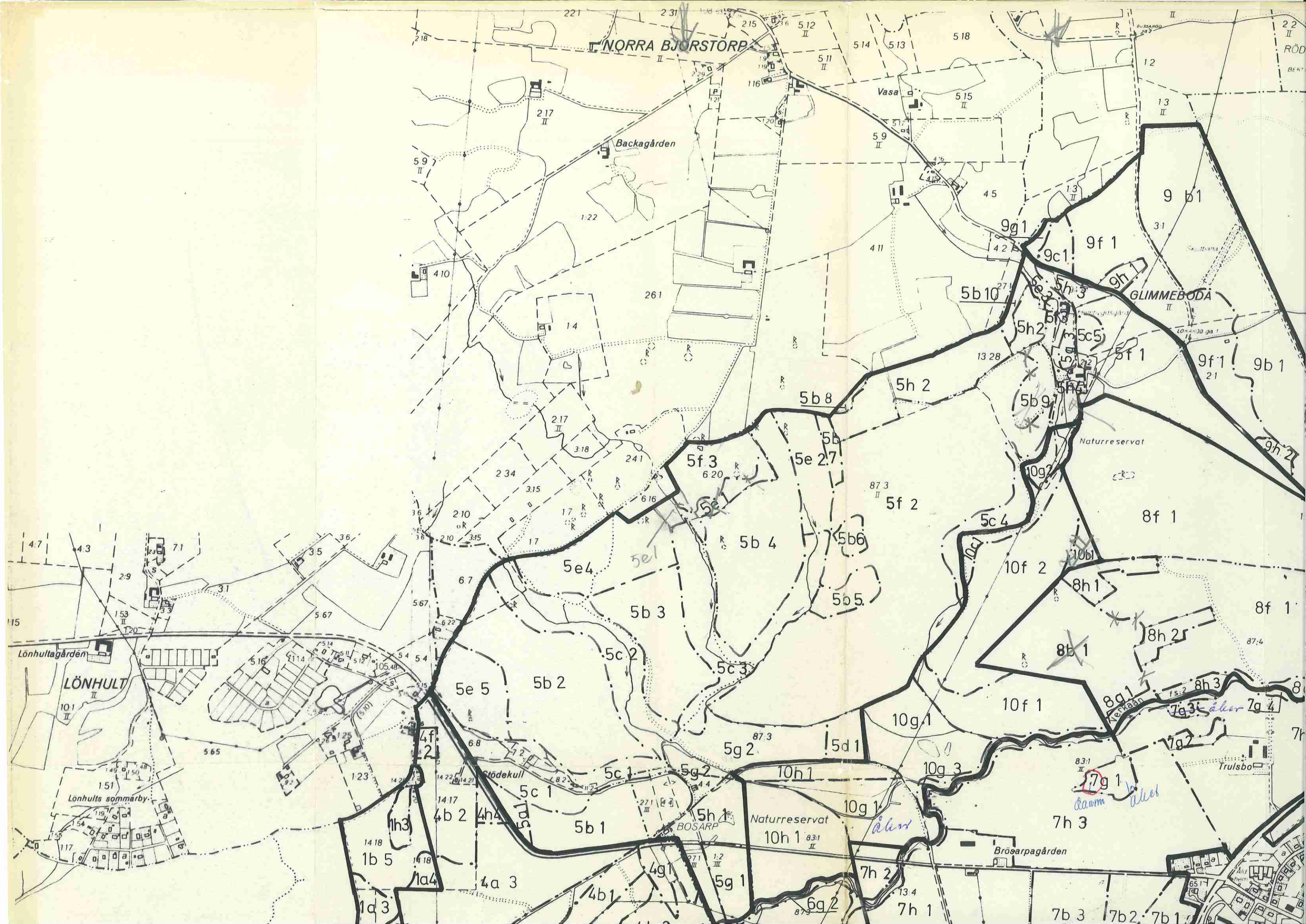
KODBETECKNINGAR

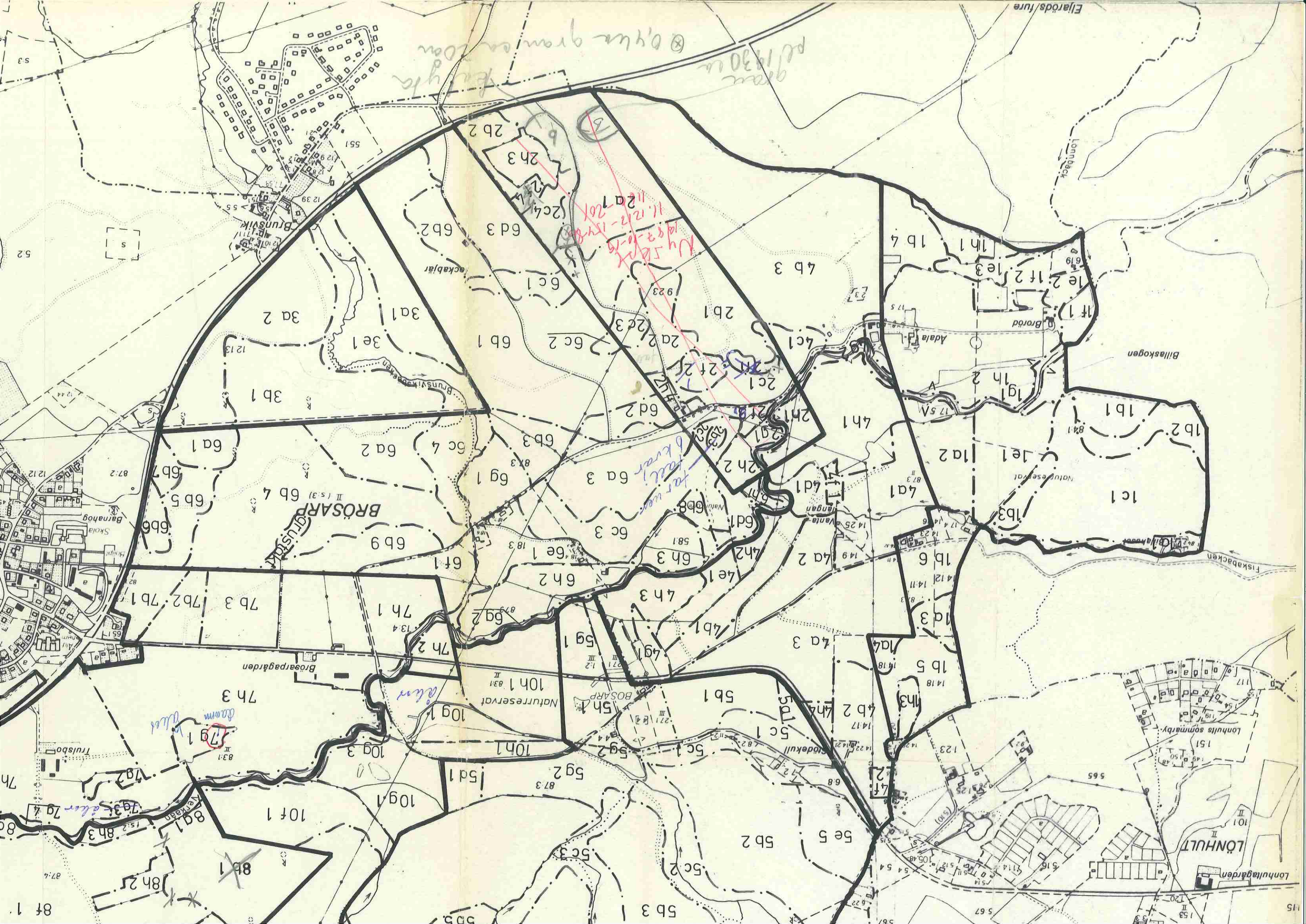
1 a 1 1 = skötselområdets nummer
1 a 1 a = vegetationstyp
1 a 1 1 = det första delområdet
 av resp. vegetationstyp

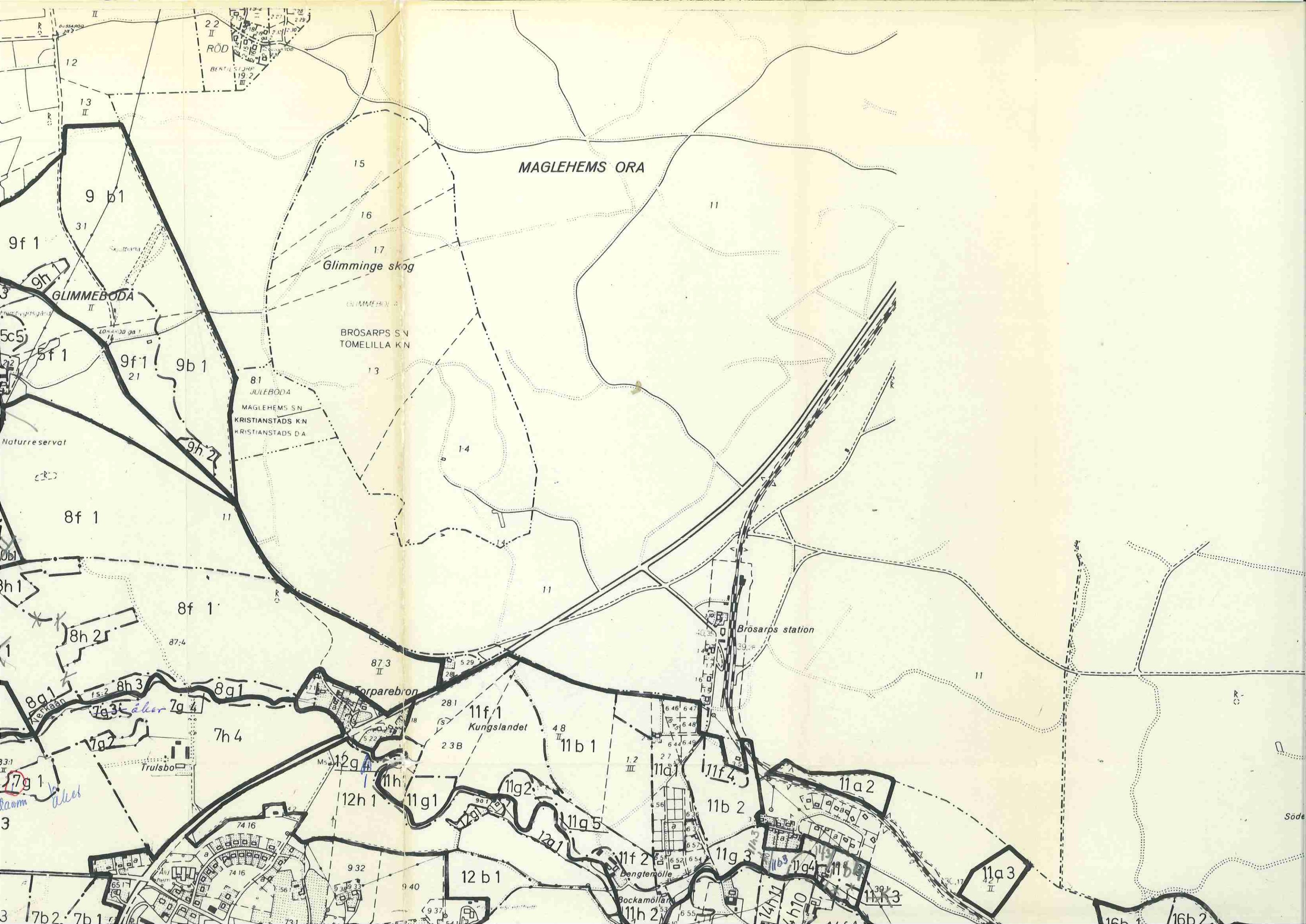
VEGETATIONSTYPER

a = barrskog med lövföryngring
b = barrskog
c = bokskog
d = ekskog
e = lövblandskog
f = torräng
g = fuktäng
h = åker

MAGLEHEMS ORA

Glimminge skog

GLIMMEBODA

BRÖSARPS S N
TOMELILLA K N

81
JULEBODA

MAGLEHEMS S N
KRISTIANSTADS K N
KRISTIANSTADS D A

Brösarps station

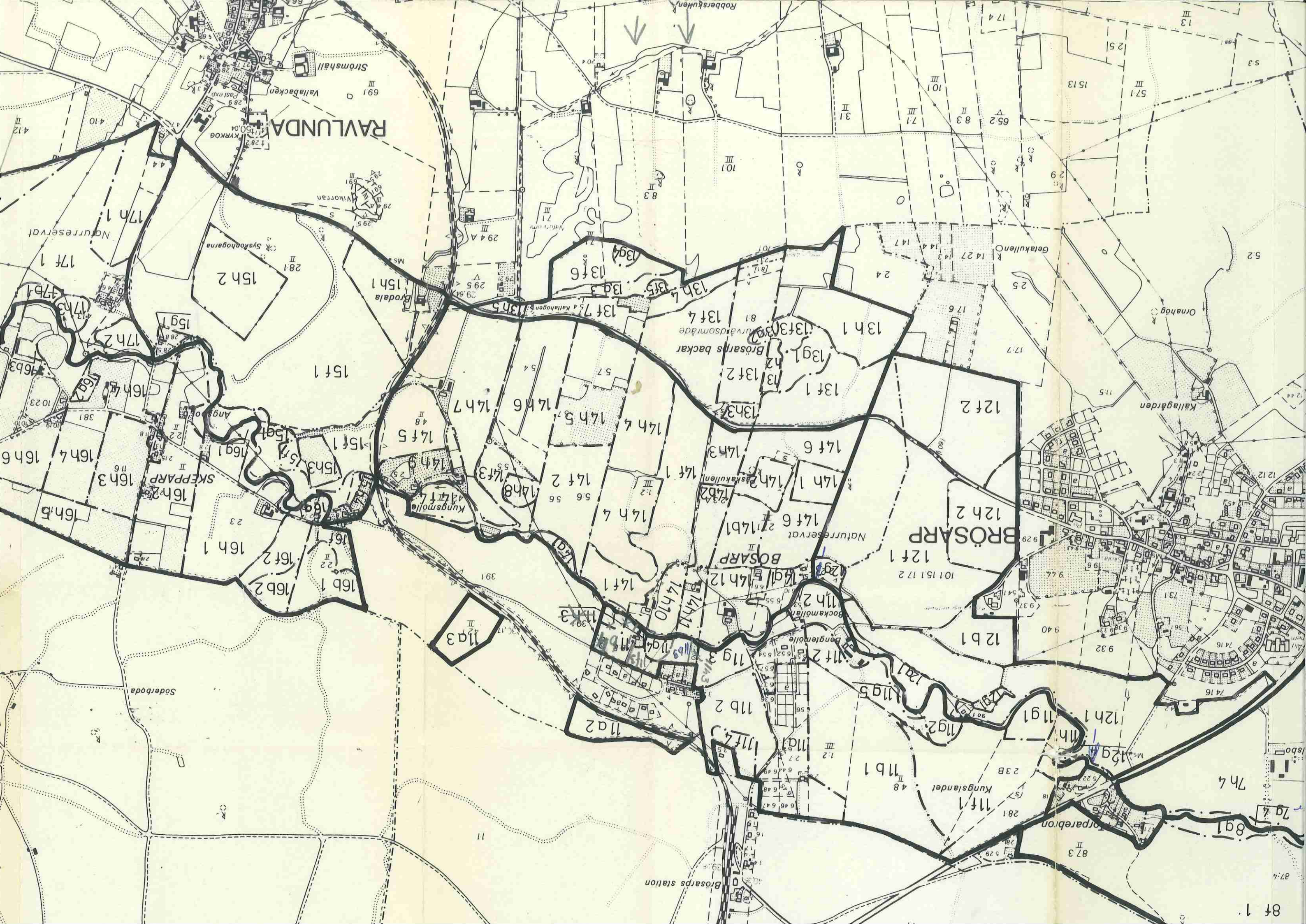
Korpälsbron

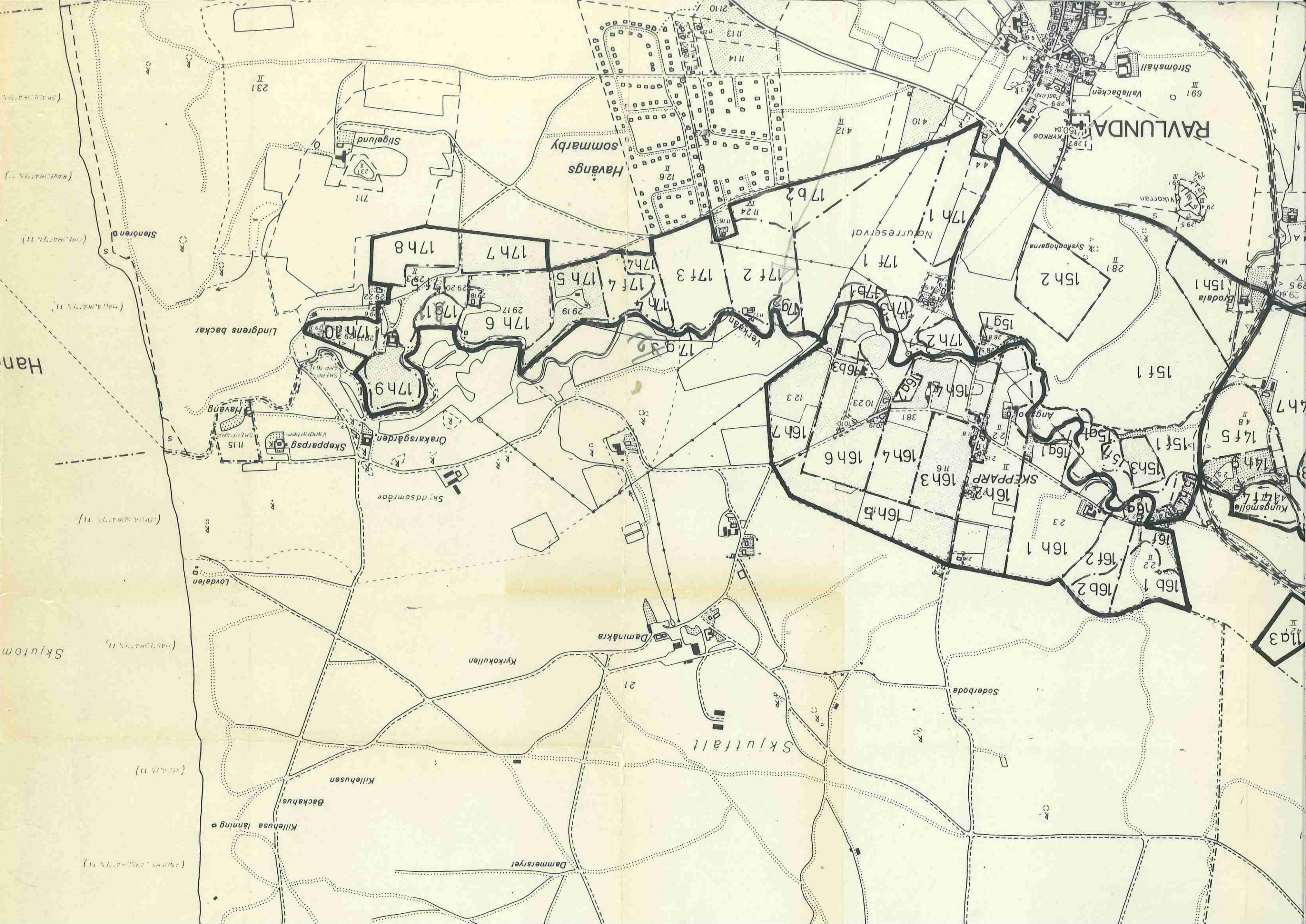
Kungslandet

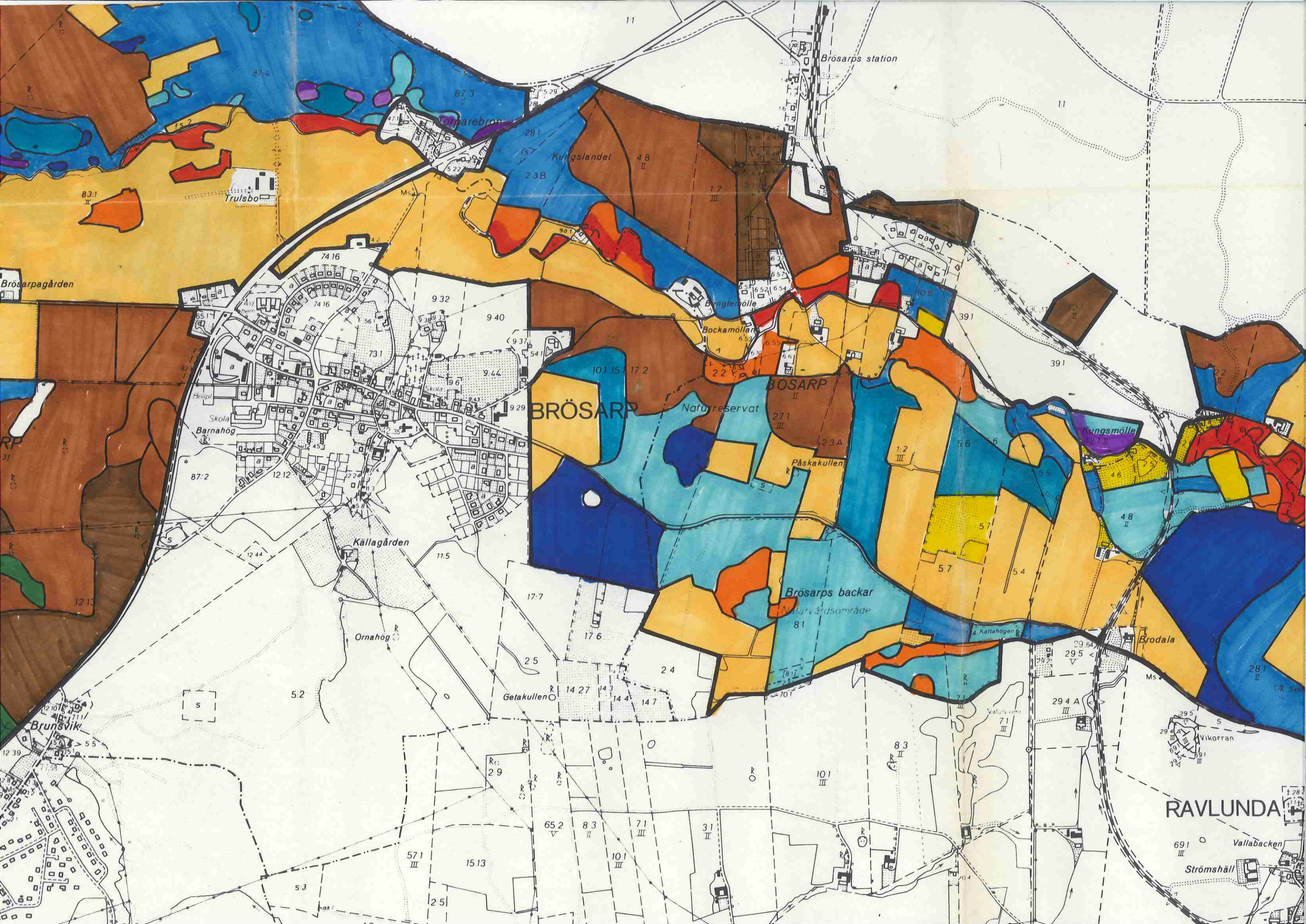
Trulsbo

Bockamöllan

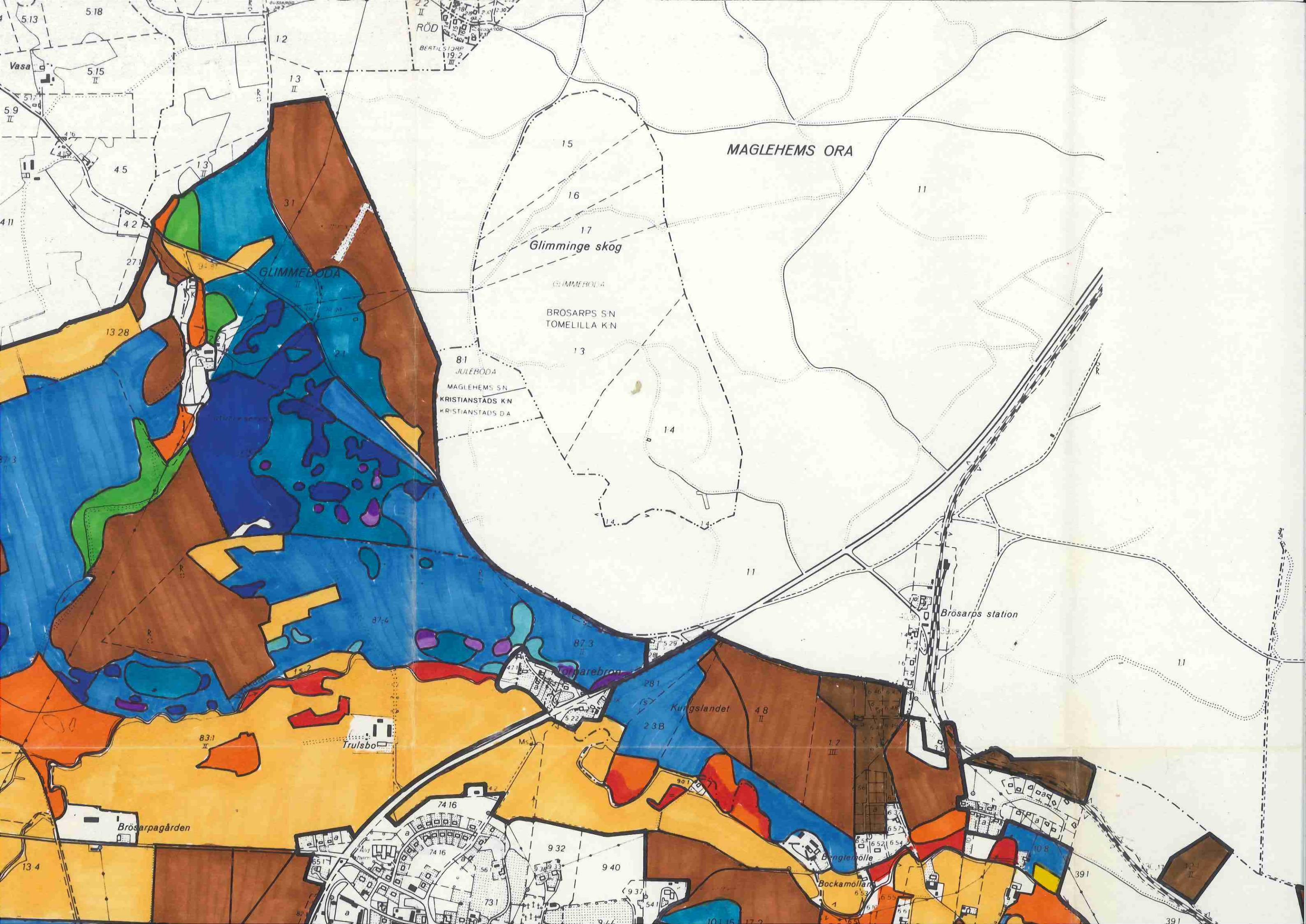
Bengtämölle

VERKEÅNS NATURRESERVAT

Delområde 1

Skala 1: 10 000

1978/79

- 105
238
- Åker som fruktodling
Åker övrig
- 111
124
- Friskäng
Fuktäng
- 139
148
- Torräng ren tofsäxing-vegetation (*Koeleria glauca* samhälle)
Torräng *Koeleria glauca* samhälle med inbl *Corynephorus canescens* mm
- 205
245
- Ängshavresamhälle, *Avena pratensis*
Gulluzern samhälle *Medicago falcata* *Agrostis tenuis* *Avena elatior*
Dactylis glomerata *Equisetum pratense*
- 302
143
- Borsttåtelhed, *Corynephorus canescens*
Ljunghed, *Calluna vulgaris*
- 189
145
267
- Bokskog
Ekskog
Lövblandskog
- 235
264
- Barrskog med lövföryngring
Barrskog (tall, gran, lärk och ev en)

